
Universitetet
i Stavanger

Bærekraftsrapportering:

Krav til klima- og miljøorientert bærekraftsrapportering for
store norske foretak etter regnskapsloven § 3-3 c, særlig 10.
ledd,

*også med henblikk på kommende endringer ved innføring av CSRD i
norsk rett*

Kandidatnummer: 2502

Antall ord: 12 246

MFJMAS-1 Masteroppgave i forretningsjus

ved Universitetet i Stavanger

Handelshøgskolen

Våren 2024

Veileder: Eivind Junker

Universitetet
i Stavanger

HANDELSHØGSKOLEN VED UIS
MASTEROPPGAVE

STUDIEPROGRAM:

Master i forretningsjus 2024

OPPGAVEN ER SKREVET INNEN FØLGENDE
SPESIALISERINGSRETNING:

Forretningsjuridisk.

ER OPPGAVEN KONFIDENSIELL?

Nei.

TITTEL: Bærekraftsrapportering:

Krav til klima- og miljøorientert bærekraftsrapportering for store norske foretak etter regnskapsloven § 3-3 c, særlig 10. ledd, også med henblikk på kommende endringer i innføringen av CSRD i norsk rett

ENGELSK TITTEL: Sustainability reporting:

Requirements related to climate- and environmental sustainability reporting for large Norwegian companies according to the Accounting Act § 3-3 c, in particular section 10,

also related to the upcoming changes associated with the introduction of the new CSRD in Norwegian Law

FORFATTER: Sarah Wøllo

VEILEDER: Eivind Junker

Kandidatnummer: 2502

Navn:

Sarah Wøllo

.....

.....

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	5
1.1	<i>Aktualitet og problemstilling</i>	5
1.2	<i>Avgrensning og begrepsavklaring</i>	7
1.2.1	Forkortelser	9
1.3	<i>Metode og rettskilder</i>	10
1.4	<i>Videre fremstilling</i>	11
2	Utvikling av og hensyn bak bærekraftsrapportering	12
2.1	<i>EUs handlingsplan og grønne giv</i>	12
2.2	<i>Formål og hensyn med bærekraftsrapportering</i>	13
2.3	<i>Rettsutviklingen av bærekraftsrapportering i norsk rett</i>	15
3	Krav etter regnskapsloven § 3-3 c, særlig 10. ledd	18
3.1	<i>Utvikling og tidslinje for rskl. § 3-3 frem til § 3-3 c 10. ledd</i>	18
3.1.1	«Store foretak»	19
3.2	<i>«Redegjørelse om samfunnsansvar»: rskl. § 3-3 c</i>	19
3.2.1	Hva og hvordan skal det redegjøres?	19
3.2.2	Bakgrunnen for innføringen av det nye tiende leddet i rskl. § 3-3 c	21
3.3	<i>Virkeområdet til rskl. § 3-3 c 10. ledd</i>	21
3.3.1	«Store foretak av allmenn interesse»	21
3.4	<i>Rapporteringskrav etter rskl. § 3-3 c 10. ledd</i>	23
3.4.1	Opplysninger i foretakenes ikke-finansielle erklæringer	23
3.4.2	«Miljømessig bærekraftige økonomiske aktiviteter»	24
3.4.3	«Vesentlig bidrag» til miljømål	25
3.4.4	«Betydelig skade» for miljømål	27
3.4.5	Utføres i samsvar med «minstegarantier»	28
3.4.6	Oppfyller de «tekniske screeningkriteriene»	29
3.4.7	Hvordan skal informasjonen rapporteres?	30
4	Rettslige utfordringer i gjeldende rett	31
4.1	<i>Innledende bemerkninger</i>	31
4.2	<i>Definisjoner i regelverket</i>	31
4.2.1	«Store foretak»	31
4.2.2	«Bærekraftbegrep»	32

4.3	<i>Mangel på felles rammeverk og rapporteringsstandarder i rskl. § 3-3 c</i>	33
4.4	<i>Behovet for regelendringer</i>	34
5	Vedtatte lovendringer gjennom CSRD i norsk rett	35
5.1	<i>Innledende bemerkninger om bærekraftsdirektivet</i>	35
5.2	<i>Hvilke endringer medfører CSRD?</i>	36
5.2.1	Regnskapsloven sitt nye innhold og struktur.....	36
5.2.2	Utvidelse av virkeområdet.....	37
5.2.3	Forsterkede og mer presise rapporteringskrav.....	38
5.3	<i>Adresserer CSRD de rettslige utfordringene?</i>	39
5.3.1	«Store foretak»	39
5.3.2	«Bærekraftbegrep»	40
5.3.3	Felles rammeverk og rapporteringsstandarder	40
6	Avsluttende betraktninger	42
	Kilderegister	44

1 Innledning

1.1 Aktualitet og problemstilling

Begrepene «bærekraft» og «miljø» har lenge vært sentrale i den globale diskursen. En nyere utvikling er imidlertid fokuset på rapportering av miljø- og bærekraftsforhold.

Bærekraftsrapportering har blitt stadig mer omfattende, særlig takket være EUs initiativ som den første til å lovregulere denne typen rapportering.¹ Dette tiltaket er ment å involvere næringslivet i arbeidet med å begrense klimaendringene verden står ovenfor, samtidig som det kan bidra til en indirekte prising av utslipp. For å begrense de stadig økende klimaendringene, er det avgjørende å redusere verdens samlede utslipp i tråd med Parisavtalen og FNs agenda 2030,² som EUs regelverk for bærekraftsrapportering bygger på.³

Parisavtalen har som mål å holde temperaturøkningen godt under 2 grader over førindustrielt nivå, og tilstreber å begrense den til 1,5 grader.⁴ Omstillingen til en lavutslippsøkonomi vil kreve betydelige investeringer i bærekraftige løsninger for å fremme lave klimagassutslipp og en klimarobust utvikling.⁵ EU må derfor søke støtte fra privat kapital for å nå klimamålene, da offentlige ressurser alene ikke er tilstrekkelige.⁶ Velfungerende finansmarkeder er essensielle for økonomisk bærekraftig vekst- og omstillingsevne.⁷ Etterspørselen etter bærekraftige investeringer har økt, og markedet for grønne investeringsprodukter vokser både i Norge og internasjonalt. Mangel på pålitelig og sammenlignbar informasjon gjør det imidlertid vanskelig for investorer å identifisere bærekraftige tjenester som oppfyller deres behov.⁸

Flere globalt anerkjente rapporteringsstandarder og rammeverk er utviklet, men uten et felles «språk» og regelsett med klare krav og kriterier for hva som kan anses som bærekraftig, har

---

¹ Energi og Klima. «EUs taksonomi for bærekraftig finans – mindre grønnvasking, mer klimariktig kapital», (2021) [EUs taksonomi for bærekraftig finans - mindre grønnvasking, mer klimariktig kapital \(energiogklima.no\)](https://www.energiogklima.no/nyheter/2021/07/06/eus-taksonomi-for-baerekraftig-finans-mindre-gronnvasking-mer-klimariktig-kapital) (lest 07.06.24)

² I 2015 vedtok FN «Agenda 2030», som inneholder 17 bærekraftsmål og 169 delmål, innenfor økonomiske, sosiale og miljømessige dimensjoner, for hvordan verden skal oppnå en bærekraftig utvikling. Se NOU 2023: 15 punkt 2.4.2

³ Prop. 208 LS (2020-2021) Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer og samtykke til deltagelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2019/2088 og forordning (EU) 2020/852. punkt 6.1.

⁴ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 2.1.

⁵ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 6.1.

⁶ Energi og Klima. «EUs taksonomi for bærekraftig finans – mindre grønnvasking, mer klimariktig kapital».

⁷ Prop. 57 L (2023-2024) Endringer i regnskapsloven mv. (bærekraftsrapportering) punkt 2.1.

⁸ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 1.2.

det vært utfordrende å operere.⁹ For å adressere dette har EU, som et sentralt tiltak i sin handlingsplan for finansering av bærekraftig vekst og den grønne given, utformet *taksonomien*.¹⁰ Taksonomisystemet er et felles klassifiseringssystem og rammeverk for bærekraftige økonomiske aktiviteter, med sikte på å lede kapitalstrømmer mot bærekraftige investeringer og dermed fremme bærekraftig vekst.¹¹ Taksonomiforordningen, vedtatt i 2020,¹² bygger på og endrer offentliggjøringsforordningen, som EU vedtok året før,¹³ med formål om å styrke investorbeskyttelsen og forbedre investorenes investeringsbeslutninger.¹⁴ Disse forordningene er tett sammenkoblet og må ses i sammenheng.¹⁵ Dette gjenspeiles i at begge er innlemmet i norsk rett gjennom lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv.,¹⁶ samt i regnskapsloven § 3-3 c tiende ledd, fra 1. januar 2023.¹⁷

Ifølge forarbeidene til lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv. innfører både offentlighetsforordningen og taksonomiforordningen regler på et område som tidligere i hovedsak ikke har vært regulert i norsk rett.¹⁸ Derfor er det aktuelt, og svært relevant, å se nærmere på klima- og miljøkravene som taksonomien stiller til bærekraftsrapporteringen for store norske foretak. Dette er spesielt viktig med tanke på de nye regelendringene i EUs bærekraftsdirektiv, *CSRD*, som nylig har blitt vedtatt i norsk rett gjennom regnskapsloven.¹⁹ CSRD endrer blant annet regnskapsdirektivet som er gjennomført i rskl. § 3-3 c, om redegjørelse av samfunnsansvar. Regelendringene vil imidlertid ikke tre i kraft og være gjeldende rett før Kongen fastsetter en bestemt dato for ikrafttredelse.²⁰

Problemstillingen i denne oppgaven vil ha en todelt tilnærming. Først vil kravene til klima- og miljøorientert bærekraftsrapportering for store norske foretak i henhold til regnskapsloven §

---

⁹ European Commission. «EU taxonomy for sustainable activities» (u.å.) [EU taxonomy for sustainable activities - European Commission \(europa.eu\)](#) (lest 17.03.24)

¹⁰ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 av 18. juni 2020 om etablering av et rammeverk for å fremme bærekraftige investeringer og om endring av forordning (EU) 2019/2088, betraktning nr.6

¹¹ European Commission. «EU taxonomy for sustainable activities» (EU) 2020/852

¹³ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2088 av 27. november 2019 om bærekraftsrelaterte opplysninger i sektoren for finansielle tjenester

¹⁴ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 1.2

¹⁵ Tjelflaat, Line Gjerstad. Karnov lovkommentar: Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv. 2021, stjernenote, [Lovdata.no](#) (hentet 10. juni 2024) annet avsnitt

¹⁶ Lov 22. desember 2021 nr. 161 om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer

¹⁷ Lov 17.juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven)

¹⁸ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.1.

¹⁹ Lovvedtak 80 (2023-2024) Lov om endringer i regnskapsloven mv. (bærekraftsrapportering)

²⁰ Lovvedtak 80 (2023-2024) XIII nr. 1

3-3 c, med særlig fokus på kravene i tiende ledd, bli analysert og tolket. Deretter vil eventuelle rettslige utfordringer i gjeldende rett bli vurdert i lys av de vedtatte regelendringene i CSRD, for å se om disse endringene adresserer de identifiserte utfordringene.

Ifølge Stenheim og Baksaas er det en bekymring at «regelverket [kan] bli for komplisert å etterleve.»²¹ Det er ikke overaskende at næringslivet uttrykker bekymring over de kommende kravene og kriteriene for rapportering. Før de nye bærekraftskravene ble innført i norsk rett gjennom EØS-avtalen, var det ingen spesifikke krav i regnskapsloven om hvordan informasjon om klima- og miljø skulle presenteres, og den gav heller ingen veiledning om klassifisering av foretakenes aktiviteter.²² Taksonomien har endret dette landskapet betydelig. Imidlertid kan det være relativt utfordrende å navigere seg frem til de spesifikke rapporteringskravene for store foretak.

Bedriftenes bekymring kan også skyldes manglende erfaring med omfattende rapportering av miljø- og bærekraftsforhold. Ifølge Finansavisen og siviløkonom Even Fallan, som forsker på bærekraftsrapportering, er det få foretak som oppfyller dagens krav. Forskning indikerer at den informasjonen som gis ofte ikke er tilstrekkelig eller sammenlignbar nok, og at få norske foretak har grunnlag for å oppfylle de kommende kravene gjennom CSRD. Til tross for dette finnes det unntak. Flere store foretak har frivillig rapport om bærekraft de siste årene, og omstiller seg i tråd med de nye kravene som kommer.²³

Et underliggende spørsmål i oppgaven blir således om de vedtatte regelendringene virkelig vil medføre så store endringer for store norske foretaks rapportering.

1.2 Avgrensning og begrepsavklaring

Avhandlingen vil behandle kravene til klima- og miljøorientert bærekraftsrapportering for store norske foretak etter regnskapsloven § 3-3 c, med særlig fokus på tiende ledd. Kravene i § 3-3 c om miljøforhold og relaterte aspekter vil ikke behandles inngående, men det er nødvendig å sette tiende ledd i kontekst med hele bestemmelsen med hensyn til både

---

²¹ Stenheim, Tonny, og Kjell Magne Baksaas. «Bærekraftsrapportering Er På Alles Lepper: Hva Er Nytt, Og Fra når?». *Magma* 26, no.4. (2023). <https://doi.org/10.23865/magma.v26.1409> (lest 02.05.24)

²² Prop. 208 LS (2020-20201) punkt 3.1.

²³ Se Finansavisen. «Paradigmeskifte for bærekraft i norsk næringsliv». (2024) <https://www.finansavisen.no/esg/2024/02/22/8093019/eus-direktiv-for-baerekraftsrapportering-csrd-forer-til-et-paradigmeskifte-i-naeringslivet> (lest 12.03.24) og Lem, Charlotte Hartvigsen. «Norske bedrifter må skjerpe seg på miljørapportering» *Magma* (2021): Utgave 7. <https://nye.econa.no/faglig-oppdatering/medlemsbladet-magma/7-2021/norske-bedrifter-ma-skjerpe-seg-pa-miljorapportering/> (lest 02.05.24)

direktivforpliktelser og ulike virkeområder. Innholdet i rskl. § 3-3 c er gjennomført gjennom direktivforpliktelser i EØS-avtalen etter regnskapsdirektivet, som er endret gjennom direktivet om ikke-finansiell rapportering, NFRD.²⁴

Oppgaven avgrenses mot sosiale og styringsmessige forhold i bærekraftsrapportering, som blant annet inngår i taksonomiens minimumskriterier. Bærekraftsinformasjon, ofte omtalt som ESG («Environmental, Social and Governance»), er et samlebegrep om informasjon knyttet til disse forholdene. Bærekraftsrapportering er dermed periodisk rapportering fra foretak og andre aktører om de ovennevnte forholdene.²⁵

Det vil kort bli redegjort for den overordnede rettsutviklingen for bærekraftsrapportering, både i EU og i norsk rett, uten å gå i dybden på de tidligere anerkjente internasjonale standarder og rammeverk. Som et av bakteppene for EUs regelverk, nevnes FNs bærekraftsmål, under Agenda 2030. Oppgaven vil ikke gå nærmere inn på disse målene og agendaen, da dette ligger utenfor oppgavens kjerne. For å sette konteksten for oppgaven er det likevel viktig å forstå at EUs regelverk er forankret i FNs globale initiativ for bærekraftig utvikling, i henhold til Parisavtalen og FNs bærekraftsmål.²⁶

Hovedfokuset i avhandlingen vil være på kravene i taksonomiforordningen artikkel 8,²⁷ som reflekteres i regnskapsloven § 3-3 c tiende ledd. Disse kravene gjelder for foretak som er underlagt rapporteringsplikten for ikke-finansiell erklæring i henhold til regnskapsdirektivet artikkel 19 a og 29 a.²⁸ Oppgaven vil hovedsakelig fokusere på kravene for ikke-finansielle foretak, herunder på kravene for å anses som en miljømessig bærekraftig økonomisk aktivitet. Ettersom taksonomiforordningen må ses i sammenheng med offentliggjøringsforordningen, vil imidlertid kriterier eller definisjoner i offentliggjøringsforordningen bli benyttet der det er relevant.

---

²⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskaper, konsernregnskaper og tilhørende rapporter for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (regnskapsdirektivet) og Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/95/EU av 22. oktober 2014 om endring av direktiv 2013/34/EU av 22. oktober 2014 om endring av direktiv 2013/34/EU med hensyn til visse store foretaks og konserns offentliggjøring av ikke-finansielle opplysninger og opplysninger om mangfold (NFRD)

²⁵ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.1.

²⁶ NOU 2023: 15 punkt 2.4

²⁷ (EU) 2020/852

²⁸ 2014/95/EU

Oppgaven vil ikke gå inn på de tekniske screeningkriteriene fra EU-kommisjonen, som utgjør delegerte rettsakter, og deretter innføres som forskrifter i norsk rett. Videre vil det ikke være rom for en fullstendig analyse av det nylig vedtatte bærekraftsdirektivet i norsk rett, CSRD. Direktivet vil imidlertid bli brukt som et referansepunkt for å sammenligne kravene i gjeldende rett, og for å vurdere om det adresserer eventuelle rettslige utfordringer i gjeldende rett.

Avhandlingen vil ikke ta for seg krav til attestasjon og revisjon etter CSRD. Andre regelverk som potensielt kan krysse regnskapslovens bestemmelser om bærekraftsrapportering, som for eksempel markedsføringsloven og åpenhetsloven, vil også holdes utenfor.

Når oppgaven referer til regnskapsdirektivet artikkel 19 a og 29 a (endret gjennom direktivet om ikke-finansiell rapportering, NFRD), refereres det til artiklene før endringene gjennom CSRD. Refereringen til regnskapsdirektivet og NFRD vil bli brukt om hverandre i oppgaven, da artiklene 19 a og 29 a i regnskapsdirektivet er fastsatt gjennom NFRD. Ved henvisninger til regnskapsdirektivet artiklene 19 a og 29 a, vil oppgaven henviser til 2014/95/EU, da gjeldende artikler er å finne i dette endringsdirektivet.

1.2.1 Forkortelser

Nedenfor følger definisjoner av forkortelser som vises til og brukes i oppgaven, og som er relevante å definere innledningsvis. Forkortelsene vil likevel defineres i oppgaven der de benyttes for første gang.

CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive, direktivet om bærekraftsrapportering

ESG – Environmental, social and governance. Miljømessige, sosiale og styringsmessige forhold

ESRS – European sustainability reporting standards, europeiske rapporteringsstandarder

KPI – Key Performance Indicator, sentral resultatindikator

NFRD – Non-Financial Reporting Directive, direktivet om ikke-finansiell rapportering

1.3 Metode og rettskilder

Avhandlingen benytter en dogmatisk juridisk metode for å analysere problemstillingen. I sin artikkel, om rettsdogmatikken som sjanger²⁹, problematiserer Graver spørsmålet hvorvidt denne metoden skiller seg fra «vanlig juridisk metode» eller juridisk anvendelse. Han påpeker at det stilles andre krav og forventninger til rettsdogmatisk tekst, enn til en dommer eller advokat. Forskeren tar ikke stilling til konkrete saker, men systematiserer kunnskap, og har større spillerom og frihet for å være prinsipiell og foreta de lege ferenda betraktninger. Forskeren er derimot underlagt krav til begrunnelser og dokumentasjon for sitt arbeid³⁰.

Ut ifra Gravers artikkel handler rettsdogmatisk metode i korte trekk om å identifisere og analysere regler, vise hva kildene sier om dem, og hvordan de er på et visst tidspunkt. Denne oppgaven viser og analyserer reglene for bærekraftsrapportering for store norske foretak per 1.juni 2024. Men som nevnt innledningsvis, vil CSRD bli benyttet til å sammenligne kravene i gjeldende rett, og for å vurdere om det adresserer eventuelle rettslige utfordringer.

Bærekraft, miljø og finansiell rapportering har lenge vært forskningsområder. Bærekraftsrapportering er derimot et relativt nytt og dynamisk område, med begrenset forskning og juridisk litteratur. I denne avhandlingen er Lovkommentar til lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv. benyttet som juridisk litteratur.

Siviløkonom Even Fallan og andre i tidsskriftet Magma har forsket noe på dette området, men hovedsakelig fra et samfunnsrettslig- og økonomisk perspektiv. Disse artiklene, samt andre forskningsartikler på området, gir innsikt i krav og praksis av rapporteringen, men fokuserer ikke i like stor grad på de rettslige aspektene som denne avhandlingen tar for seg. Tidligere avhandlinger om taksonomirelaterte spørsmål har etter min kunnskap stort sett vært innen revisjon og regnskap. Juridiske avhandlinger på taksonomifeltet har ofte fokusert på spesifikke bransjeaspekter, noe denne avhandlingen ikke gjør. Avhandlinger på området har dermed ikke vært sett på i forskningen for denne avhandlingen.

For å løse problemstillingen benyttes derfor primært rettskilder, som lovtekst, lovforarbeider, forordninger og direktiver. Regnskapsloven § 3-3 c tiende ledd, som henviser til bærekraftsrapportering i tråd med taksonomikravene, utgjør det primære rettsgrunnlaget.

---

²⁹ Graver, Hans Petter. «Vanlig juridisk metode? Om rettsdogmatikken som juridisk sjanger». *Idunn Vol.121, Utg.2.* (august 2008): 149-178. <https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/ISSN1504-3096-2008-02-01>

³⁰ Graver, «Vanlig juridisk metode? Om rettsdogmatikken som juridisk sjanger».

Prop. 208. LS (2020-2021) gir det primære grunnlaget for tolkning av gjeldende rett, mens Prop. 57 L (2023-2024) og Lovvedtak 80 (2023-2024) benyttes blant annet for vedtatte kommende regelverksendringer i norsk rett gjennom CSRD. For å underbygge proposisjonene benyttes også Verdipapirlovutvalgets NOU fra 2023 om gjennomføring av CSRD i norsk rett, da utvalget har sittet med arbeidet i nesten ti år.³¹

Uoffisielle oversettelser av forordninger, direktiver og kommisjonsforordninger benyttes for å lese og forstå rapporteringskravene om klima- og miljøorientert bærekraftsrapportering. Oppgaven benytter også artikler fra blant annet ulike tidsskrifter og stiftelser nevnt ovenfor, samt informasjon fra offentlige nettsider som EU-kommisjon, for å underbygge avhandlingen.

1.4 Videre fremstilling

Avhandlingen er strukturert i seks kapitler. Det første kapitlet tar for seg temaet, aktualiteten, problemstillingen og avgrensningene i oppgaven. Videre defineres relevante begreper og forkortelser, samt beskrives den metodiske tilnærmingen og hvilke rettskilder som anvendes i oppgaven.

Kapittel 2 gir en oversikt over bakgrunnen for og hensynene bak bærekraftsrapportering, samt en kort gjennomgang av rettsutviklingen av bærekraftsrapporteringen i norsk rett, basert på EUs arbeid og regelverk. Kapittel 3 utgjør hoveddelen og innleder med en tidslinje som viser utviklingen av kravene til bærekraftsrapportering i norsk rett, fra den opprinnelige regnskapsloven frem til gjeldende rett i § 3-3 c tiende ledd. Deretter gis det en oversikt over miljørapporteringen i § 3-3 c, før oppgaven går videre til å analysere virkeområdet og kravene til bærekraftsrapportering i bestemmelsen sitt tiende ledd, herunder taksonomikravene.

Kapittel 4 diskuterer eventuelle rettslige utfordringer med regelverket, ettersom bærekraftsrapportering er et relativt nytt og regulert område. I kapittel 5 vurderes det om det nye bærekraftsdirektivet adresserer disse utfordringene, og hvilke endringer det medfører. Til slutt gir kapittel 6 avsluttende bemerkninger om avhandlingens funn.

---

³¹ NOU 2023: 15 Bærekraftsrapportering – Gjennomføring av direktivet om bærekraftsrapportering (CSRD)

2 Utvikling av og hensyn bak bærekraftsrapportering

2.1 EUs handlingsplan og grønne giv

De siste årene har EU tydelig markert seg som en ledende aktør i arbeidet for bærekraftig utvikling i Europa.³² Tjelflaat uttrykker i Lovkommentar at «EUs regelverk for bærekraftig finans har potensialet til å endre det europeiske investeringsmarkedet fundamentalt i årene som kommer».³³ EUs regelverk er forankret i både globale initiativer, slik som Parisavtalen og FNs bærekraftsmål under Agenda 2030, samt regionale og nasjonale bærekraftsinitiativer, som fungerer i koherens med hverandre.³⁴

I 2016 begynte EU arbeidet, bistått av en ekspertgruppe, med å undersøke måter for å veilede både offentlige og private kapitalstrømmer mot bærekraftige investeringer. Det skulle også vurderes hvordan tilsynsmyndighetene og finansforetakene kunne håndtere klima- og miljørelatert risiko i finansmarkedene. To år senere lanserte EU-kommisjonen en handlingsplan for finansering av bærekraftig vekst.³⁵ Et av hovedformålene med planen er å «kanalisere investeringer fra den finansielle sektor til selskaper som er involvert i, eller på vei til å involveres i mer bærekraftige aktiviteter».³⁶ Handlingsplanen skal også håndtere finansiell risiko i finansmarkedene som skyldes blant annet klimaendringer. Formålet med handlingsplanen er reflektert i en rekke konkrete tiltak EU har utformet, hvor fundamentet, og det som ble ansett som det viktigste tiltaket i planen, var utviklingen av taksonomiens klassifiseringssystem.³⁷

EU-kommisjonen utvidet sin handlingsplan for finansering av bærekraftig vekst med lanseringen av «Europas grønne giv» i 2019. Denne handlingsplanen representerer en omfattende strategi for å fremme bærekraftig økonomisk vekst, samtidig som den støtter andre klimamål- og forpliktelser. Formålet og hovedtanken bak den grønne given er et klimanøytralt Europa innen 2050. Et av drivene i planen er å sikre at den grønne omstillingen er rettferdig og inkluderer alle.³⁸ EUs grønne giv har flere undermålsetninger, for å tilstrebe et

---

³² Energi og Klima. «EUs taksonomi for bærekraftig finans – mindre grønnvasking, mer klimariktig kapital».

³³ Tjelflaat, punkt 3.1

³⁴ Tjelflaat, punkt 3.1. og NOU 2023: 15 punkt 2.4.3

³⁵ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 2.2

³⁶ Tjelflaat, punkt 3.2.

³⁷ Tjelflaat, punkt 3.1 og 3.2

³⁸ NOU 2023: 15 punkt 2.4.3

klimanøytralt kontinent innen 2050. Blant annet målet om å gjøre unionspolitikken egnet til å redusere klimagassutslipp med minst 55 prosent innen 2030, sammenlignet med 1990-nivåene.³⁹

I Melding til Stortinget sa Regjeringen Støre at Norge «stiller seg bak målene i EUs handlingsplan og følger EUs oppfølging av planen tett». I sitt posisjonsnotat om Europas grønne giv, var hovedbudskapet at Norge «støtter visjonene i Europas grønne giv og skal bidra inn og være en partner i dette arbeidet».⁴⁰ Norges engasjement som støttespiller i den grønne omstillingen, kan også gjenspeiles gjennom de nylig vedtatte endringene i norsk rett. De kommende endringene gjennomfører CSRD, det nye bærekraftsdirektivet til EU, som viderefører EUs strategi for å finansiere omstillingen til en bærekraftig økonomi.⁴¹

2.2 Formål og hensyn med bærekraftsrapportering

Selve hensikten med bærekraftsrapportering er å kunne sammenligne og vurdere den fremtidige lønnsomheten til foretak, der lønnsomhet i denne sammenhengen er hvorvidt foretaket er å anse som miljømessig bærekraftig.⁴²

Bærekraftsinformasjon innebærer informasjon som har tilknytning til miljømessige, sosiale og styringsmessige forhold. Bærekraftsrapportering er dermed periodisk rapportering fra foretak som slike forhold, ofte beskrevet som ESG («Environmental, «Social» and Governance»)⁴³. ESG definerer altså tre faktorer som finansmarkedsdeltakere måler foretakene på innenfor bærekraft.⁴⁴

Pålitelig og sammenlignbar informasjon fra foretak som kan legge føringer på privat kapital, er derfor et av hensynene bak bærekraftsrapportering.⁴⁵ Foretak som tar ansvar for ens påvirkning på miljø og samfunn, bør kunne få muligheten til å synliggjøre seg for finansmarkedene. Samtidig bør det derfor legges klare retningslinjer på informasjonen som foretakene gir, for å forhindre det vi kaller for *grønnvasking*. Grønnvasking innebærer at foretak fremstilles som mer grønne og miljøvennlige enn det de i realiteten er, eller at en

---

³⁹ European Commission. «The European Green Deal». (u.å.) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en (lest 10.06.24)

⁴⁰ NOU 2023: 15 punkt 2.4.4

⁴¹ NOU 2023: 15 punkt 2.5.1

⁴² Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.1

⁴³ NOU 2023: 15 punkt 1.1.1 og 2.2

⁴⁴ Tjelflaa, punkt 4

⁴⁵ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.1

investering fremstilles som grønn uten å ha «beviselige klima- eller miljøgevinster».⁴⁶ Da informasjonen foretakene gir utgjør selve kjernen i bærekraftsrapportering, har taksonomien dermed som mål å bekjempe grønnvasking ved å etablere felles kriterier for hva som anses som bærekraftig.⁴⁷

Tiltak som dermed setter finansmarkedene bedre i stand til å sammenligne og vurdere foretak, kan derfor ses på som en indirekte prising av utslipp, med mål om å påvirke foretakenes strategi og handlinger.⁴⁸ Formålet med bærekraftsrapportering er derfor å gjøre det lettere for investorer, eller andre interessenter, å identifisere tjenester som passer deres behov. For å styrke investorbeskyttelsen, og gi bedre informasjon til kunder om hvordan hensynet til bærekraft er utformet i sine investeringsbeslutninger, spiller således offentliggjøringsforordningen en sentral rolle.⁴⁹

Både taksonomiforordningen og offentliggjøringsforordningen er fastsatt som ledd i en «helhetlig innsats for å legge til rette for bærekraftige investeringer».⁵⁰ Det overordnede formålet til begge forordningene er å kanalisere investeringer i bærekraftige aktiviteter. Til tross for at forordningene ikke legger juridisk bindende føringer på private eller offentlige investeringer, hjelper regelverkene investorene å identifisere de grønne løsningene. Taksonomien kan ses på som et verktøy og virkemiddel investorer kan benytte i denne klassifiseringsprosessen, med hensynet til å harmonisere felles europeiske kriterier for når en økonomisk aktivitet anses som miljømessige bærekraftig. Harmoniserte europeiske rapporteringskrav vil gjøre det lettere å fremme bærekraftig investeringer over landegrensene i Europa, ettersom dette er utfordrende uten et felles rammeverk.⁵¹

Da det stadig er flere investorer som ønsker å engasjere seg i og prioritere de grønne tjenestene, får EUs regelverk om bærekraftsrapportering økende betydning i investeringsbeslutningene.⁵²

---

⁴⁶ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 1.3

⁴⁷ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 1.3

⁴⁸ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.1

⁴⁹ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 1.2

⁵⁰ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.2.4

⁵¹ Tjelflaat, punkt 1

⁵² Norsk klimastiftelse. «EUs grønne giv og handlingsplan for bærekraftig finans». Rapport 1/2021. <https://www.klimastiftelsen.no/publikasjoner/eus-gronne-giv-og-handlingsplan-for-baerekraftig-finans> (lest 19.06.24)

2.3 Rettsutviklingen av bærekraftsrapportering i norsk rett

Før EU begynte arbeidet med å etablere et felles klassifiseringssystem for bærekraftige økonomiske aktiviteter, var det allerede utviklet flere internasjonale frivillige rammeverk og standarder. Disse anbefalingene dekker både hva rapportering på klima- og bærekraftsrelaterte forhold bør inkludere, og hvordan slik informasjon kan struktureres.⁵³ Felles for de ulike rammeverkene og standardene er imidlertid at de mangler entydige, enhetlige og spesifikke krav til bærekraftsforholdene. Derfor utformet EU direktivet om ikke-finansiell rapportering, NFRD, som er gjennomført i norsk rett etter EØS-avtalen. Formålet med NFRD var å utvikle og forbedre offentliggjøring av miljømessige og sosiale forhold, noe det nye bærekraftsdirektivet, CSRD, ytterligere utvider og forbedrer.⁵⁴

I 2013 vedtok EU regnskapsdirektivet, som konsoliderer bestemmelsene i tidligere EU-direktiver om årsregnskap og konsernregnskap i foretak med begrenset ansvar.⁵⁵ Hensikten var å gjøre finansiell informasjon sammenlignbar mellom foretakene i Unionen.⁵⁶ Året etter ble regnskapsdirektivet endret gjennom NFRD, for å sette føringer for rapportering av ikke-finansielle forhold.⁵⁷ Når denne oppgaven diskuterer artikkelene 19 a og 29 a i regnskapsdirektivet, som angir virkeområdet til både NFRD forpliktelser og rapportering på taksonomikrav, refererer det til endringsdirektivet NFRD.⁵⁸ Begge direktivene trådte i kraft i både EØS-avtalen og i norsk rett 1. juli 2021. Dette var samtidig som regnskapsloven § 3-3 c ble endret for å følge opp direktivforpliktelsene i NFRD.⁵⁹

Det er to interessante momenter å ta med seg fra NFRD. For det første ble prinsippet om dobbel vesentlighet, som CSRD bygger på og utbroderer, innført allerede i dette direktivet. En dobbelt vesentlighetsanalyse innebærer at foretak både må rapportere hvilken påvirkning virksomheten har på bærekraftsforhold, og hvordan virksomheten blir påvirket av slike forhold.⁶⁰ Det andre momentet er at direktivforpliktelsene i NFRD er gjennomført i redegjørelsen om samfunnsansvar i regnskapsloven § 3-3 c. Innholdet i denne bestemmelsen

---

⁵³ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.2.2

⁵⁴ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.2.1

⁵⁵ NOU 2023: 15 punkt 2.6.1.1

⁵⁶ Fra fortalen til direktiv 2013/34/EU, betraktning nr. 19

⁵⁷ Direktiv 2014/95/EU og NOU 2023: 15 punkt 2.6.1.1

⁵⁸ Direktiv 2014/95/EU

⁵⁹ Prop. 66 LS (2020-2021) Endringer i verdipapirhandelloven og regnskapsloven mv. (periodisk rapportering og direktivgjennomføring) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 293/2015 og nr. 39/2016 om innlemmelse av direktiv 2013/34/EU og direktiv 2014/95/EU punkt 5.2

⁶⁰ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.2.1

er til en viss grad identisk med kriteriene i NFRD, om ikke-finansiell erklæring i artiklene 19 a og 29 a i regnskapsdirektivet.⁶¹ Innføringen av et nytt tiende ledd i § 3-3 c, om taksonomiforpliktelser i rapporteringen, trådte i kraft 1. januar 2023. Dette skjedde samtidig som forordningene om taksonomi og offentliggjøring trådte i kraft i EØS-avtalen, og dermed i norsk rett, gjennom ikrafttredelsen av den nye loven om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv.

Som medlem av EØS, må Norge implementere EØS-relevante forordninger og direktiver fra EU-retten i nasjonal lovgivning. Forordninger må innlemmes i norsk rett slik de er «som sådan»,⁶² ord for ord, gjennom inkorporasjon eller henvisning. Direktiver, som regnskapsdirektivet og NFRD, gir dermed nasjonal lovgivning frihet til å «bestemme formen og midlene for gjennomføringen».⁶³ Denne transformasjonsmetoden gir ofte større eller mindre handlingsrom for nasjonale tilpasninger, som for eksempel å velge hvordan målene skal nås eller utvide virkeområdet.⁶⁴ Ved gjennomføringen av NFRD i regnskapsloven § 3-3 c, benyttet norsk rett seg av slike tilpasninger for å utvide virkeområdet til direktivforpliktelsene. Mens regnskapsdirektivet gjelder for store foretak av allmenn interesse, krever norsk rett at alle store foretak skal rapportere på ikke-finansielle forhold i redegjørelsen om samfunnsansvar. Taksonomiforpliktelsene i tiende ledd i § 3-3 c følger imidlertid det samme virkeområdet som regnskapsdirektivet.⁶⁵ Dermed har rskl. § 3-3 c to ulike virkeområder for miljøkravene i bestemmelsen.

Da NFRD viste svakheter og mangler, blant annet ved at det ikke inneholdt krav om plikt til å rapportere etter et felles rammeverk, utarbeidet EU veiledende retningslinjer for ikke-finansiell rapportering i 2017. Disse ble senere supplert med ytterligere retningslinjer om rapportering av klimarelaterte opplysninger. Likevel viste det seg at disse retningslinjene ikke var tilstrekkelige til å forbedre kvaliteten på opplysningene.⁶⁶ EU startet derfor arbeidet med utformingen av det nye bærekraftsdirektivet, CSRD, som blant annet endrer

---

⁶¹ Prop. 66 LS (2020-2021) punkt 5.2 (Merk: Slik direktivforpliktelsene i NFRD ligger til grunn før endringene etter CSRD)

⁶² Lov om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) m.v. (EØS-loven) artikkel 7 bokstav a

⁶³ EØS-loven artikkel 7 bokstav b

⁶⁴ Se Stemsrud, Odd. *EØS-rett i et nøtteskall*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS, 2015. (2. oppslag) og NOU 2023: 15 punkt 2.7.2

⁶⁵ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.1

⁶⁶ NOU 2023: 15 punkt 2.6.1.1

regnskapsdirektivet og erstatter begrepet ikke-finansiell rapportering med bærekraftsrapportering, som en obligatorisk del av årsberetningen.⁶⁷

CSRD trådte imidlertid i kraft i EU 5. januar 2023, og innen 6. juli 2024 skal medlemsstatene ha gjennomført nødvendige endringer i nasjonal lovgivning for å implementere direktivet.⁶⁸ CSRD ble vedtatt i norsk rett 5. juni 2024, gjennom regnskapsloven,⁶⁹ men som nevnt innledningsvis har endringene ikke trådt i kraft.

Rettshistorisk sett har direktivet om ikke-finansiell rapportering vært et viktig utgangspunkt for EUs arbeid med å gjøre bærekraftsrapportering obligatorisk, gjennom CSRD. Ettersom NFRD danner grunnlaget for regnskapsloven § 3-3 c, markerer dette et tydelig vendepunkt hvor norsk lovgivning anerkjente betydningen av bærekraftsrapportering og fulgte direktivforpliktelsene tett.

---

⁶⁷ NOU 2023: 15 punkt 2.6.1.3

⁶⁸ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.4

⁶⁹ Lovvedtak 80 (2023-2024) Lov om endringer i regnskapsloven mv. (bærekraftsrapportering)

3 Krav etter regnskapsloven § 3-3 c, særlig 10. ledd

3.1 Utvikling og tidslinje for rskl. § 3-3 frem til § 3-3 c 10. ledd

Allerede i den opprinnelige regnskapsloven, som trådte i kraft 1.januar 1999, ble det stilt krav til miljøopplysninger. Forhold ved virksomheten som kan medføre en «ikke ubetydelig påvirkning av det ytre miljø», skulle rapporteres om i årsberetningen, jf. § 3-3 fjerde ledd. Bestemmelsen gjaldt alle regnskapspliktige, etter § 3-1 første ledd, og skulle fastsettes «senest seks måneder» etter regnskapsårets slutt, sammen med årsregnskapet. Små foretak, definert i rskl. § 1-6 som foretak som ikke faller inn under «store foretak» i § 1-5, kunne følge lovens unntaksbestemmelser.

Forarbeidene til regnskapsloven understreker at om et forhold kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning av det ytre miljø, må det «vurderes konkret i forhold til det enkelte foretak».⁷⁰ Videre i forarbeidene ramses det opp eksempler på slike forhold. Et sentralt eksempel er «type og mengde energi og råvarer som forbrukes».⁷¹

I 2004 innførte loven et skille mellom store og små foretaks krav til årsberetning, med de nye § 3-3a og § 3-3. Innholdet i § 3-3 ble gjeldende for små foretak, mens § 3-3a ble gjeldende for regnskapspliktige som ikke er små foretak. Kravet til foretak om å rapportere på miljøopplysninger ble stående uendret, frem til 2013, da § 3-3 c om «redegjørelse av samfunnsansvar» ble introdusert. Den nye bestemmelsen tydeliggjorde «det ytre miljø» som et av hensynene store foretak skulle redegjøre for, og inkluderte kriterier for hvordan disse hensynene skulle ivaretas. I utgangen av 2017 ble kravet til årsberetning for små foretak opphevet,⁷² noe som medførte at kun store foretak hadde en generell rapporteringsplikt på miljøforhold.

De siste årene har regnskapsloven § 3-3 c gjennomgått flere endringer i både innhold og struktur, blant annet for å følge opp direktivforpliktelsene i regnskapsdirektivet, som ble endret gjennom NFRD.⁷³ Fra 1. januar 2023 ble et nytt tiende ledd lagt til, som innfører taksonomiforpliktelser i regnskapsloven. Kravene i det tiende leddet har imidlertid et snevrere

---

⁷⁰ Ot.prp. nr.42 (1997-1998) Om lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) punkt 15

⁷¹ Ot.prp. nr.42 (1997-1998) punkt 15

⁷² Opphevet ved lov 15 des 2017 nr.105 (ikr. 1 jan 2018 iflg. res. 15 des 2017 nr. 2041

⁷³ Prop. 66 LS (2020-2021) punkt 5.2

virkeområde enn de som gjelder for «store foretak» etter regnskapsloven.⁷⁴ Dette blir redegjort for i punkt 3.3.1.

3.1.1 «Store foretak»

Regnskapsloven § 1-5 fastslår at «store foretak» blant annet omfatter «allmennaksjeselskaper», «regnskapspliktige» foretak, som har utstedt noterte aksjer, egenkapitalbevis eller rentepapirer, og banker, uavhengig av størrelse.⁷⁵ I tillegg kan departementet i henhold til § 1-5 nr. 3, gjennom forskrift, fastsette ytterligere foretak som regnskapspliktige. Banker faller ikke under definisjonen av store foretak i § 1-5, men årsregnskapsforskriften for banker mv. § 1-1 pålegger dem å «følge reglene for store foretak i regnskapsloven».⁷⁶

«Regnskapspliktige» foretak er definert i regnskapsloven § 1-2. Bestemmelsen inkluderer blant annet aksjeselskaper, statsforetak, finansinstitusjoner og samvirkeforetak. Alle regnskapspliktige som defineres som store foretak etter rskl. § 1-5, uavhengig av foretaksform, er pålagt å redegjøre for samfunnsansvar etter § 3-3 c.⁷⁷

Definisjonen av store foretak inkluderer ikke terskelverdier, slik som små foretak gjør i § 1-6. Foretak som ikke faller inn under § 1-5, og som på balansedagen ikke overskrider terskelverdiene for to av tre vilkår om salgsinntekt, balansesum og antall ansatte, anses som små foretak. Antallet foretak som er underlagt en generell rapporteringsplikt om miljøforhold er derfor redusert, da små foretak verken er underlagt § 3-3 c eller må levere årsberetning. Redegjørelsesplikten for samfunnsansvar etter § 3-3 c gjelder i dag rundt 350 foretak.⁷⁸

3.2 «Redegjørelse om samfunnsansvar»: rskl. § 3-3 c

3.2.1 Hva og hvordan skal det redegjøres?

Innholdet i regnskapsloven § 3-3 c er til en viss grad identisk med direktivforpliktelsene etter NFRD, i henhold til artikkel 19 a og 29 a i regnskapsdirektivet.⁷⁹

---

⁷⁴ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.1

⁷⁵ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.1

⁷⁶ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 5.3.1.1

⁷⁷ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 5.3.1.2

⁷⁸ Prop. 57 punkt 1

⁷⁹ 2014/95/EU og Prop. 66 LS (2020-2021) punkt 5.2

Regnskapsloven § 3-3 c krever at «store foretak» utarbeider en redegjørelse om samfunnsansvar, som minst skal dekke de forhold som nevnt i bestemmelsen sitt første ledd. Forholdet til «miljø» er det første som nevnes, etterfulgt av miljørelaterede forhold som «sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling og ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser».⁸⁰ Opplysningene om disse forholdene skal gis i den grad det er nødvendig for å forstå foretakets «utvikling, resultat og stilling», samt konsekvensene, av virksomheten som drives, jf. første ledd.

I annet ledd følger en oppramsende liste med punkter som redegjørelsen som et minimum skal inneholde. Dette inkluderer blant annet retningslinjer for håndtering av forholdene nevnt i første ledd, vesentlig risiko knyttet til disse forholdene i virksomheten, og om noe relatert til virksomheten kan ha en negativ påvirkning på forholdene. Prinsippet om dobbel vesentlighet reflekteres altså i dette leddet, jf. bokstav d. Hvis foretaket derimot ikke har retningslinjer for håndtering av forholdene i første ledd, skal dette begrunnes, jf. tredje ledd.

Tjelflaat påpeker i Lovkommentar at kravene i bestemmelsen «ikke gjelder absolutt, men bygger på et forklar-eller-begrunn-prinsipp».⁸¹ Dette synspunktet reflekteres flere steder i bestemmelsen, blant annet i tredje ledd nevnt ovenfor, hvor deler av redegjørelsen kan unnlates så lenge det forklares eller begrunnes hvorfor visse opplysninger ikke er inkludert. Etter fjerde ledd kan foretak også unnlate seg å gi opplysninger om fremtidig utvikling, dersom offentliggjøring kan være til «alvorlig skade» for virksomheten.

Redegjørelsen om samfunnsansvar skal gis i årsberetningen eller i et «annet offentlig tilgjengelig dokument», jf. rskl. § 3-3 c åttende ledd. Hvis redegjørelsen gis i et slikt annet offentlig dokument, skal dette opplyses om i årsberetningen.⁸² Offentliggjøringen av årsberetningen følger også av rskl. § 8-1 første ledd, da «enhver har rett til å gjøre seg kjent med innholdet av dokumentene» hos den regnskapspliktige.

Foretakene kan imidlertid selv velge hvilket rammeverk de vil bruke for å utarbeide samfunnsansvarredegjørelsen. Det tillates at rammeverket kan være fastsatt av et nasjonalt organ, EU eller et annet organ, med forutsetningen om at det opplyses om hvilket rammeverk som er benyttet, jf. sjette ledd i bestemmelsen.

---

⁸⁰ Rskl. § 3-3 c første ledd

⁸¹ Tjelflaat, punkt 5.1

⁸² Prop. 66 LS (2020-2021) punkt. 3.7.1.

Fra 1. januar 2023 ble det tilføyd et nytt tiende ledd i regnskapsloven § 3-3 c, som regulerer forholdet til taksonomien.⁸³ Det tiende leddet pålegger foretak, som omfattes av artikkel 19 a og 29 a i regnskapsdirektivet, å rapportere i henhold til taksonomiforordningen artikkel 8, jf. lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv.⁸⁴

3.2.2 Bakgrunnen for innføringen av det nye tiende leddet i rskl. § 3-3 c

Regnskapsloven § 3-3 c tiende ledd innlemmer EUs taksonomiforpliktelser, med et felles rammeverk for å klassifisere hvorvidt økonomiske aktiviteter er bærekraftige. Foretak som er pliktige etter regnskapsdirektivet artikkel 19 a og 29 a, skal «gi informasjon som er beskrevet i artikkel 8 i taksonomiforordningen».⁸⁵

Det er en nær sammenheng mellom informasjonen som taksonomiforordningen artikkel 8 pålegger, og samfunnsansvarredegjørelsen som store foretak skal gi etter rskl. § 3-3 c. Taksonomiforordningen artikkel 8 nr. 1 krever at foretak som plikter å «offentliggjøre ikke-finansielle opplysninger i samsvar med artikkel 19 a eller 29 a i direktiv 2013/34/EU», skal inkludere ytterligere informasjon som beskrevet i artikkel 8 i denne erklæringen.⁸⁶

I forslaget til ny lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv., foreslo både Finanstilsynet og flere høringsinstanser å flytte bestemmelsen i rskl. § 3-3 c til den nye loven. Departementet var imidlertid uenig, blant annet ettersom redegjørelsen om samfunnsansvar, normalt, er en sentral del av den obligatoriske finansielle rapporteringen i årsberetningen. Departementet ville vurdere spørsmålet på nytt i forbindelse med gjennomføring av eventuelle endringer i regnskapsdirektivet, i henhold til CSRD.⁸⁷

3.3 Virkeområdet til rskl. § 3-3 c 10. ledd

3.3.1 «Store foretak av allmenn interesse»

Regnskapsloven § 3-3 c tiende ledd pålegger at foretak som nevnt i regnskapsdirektivet artikkel 19 a og 29 a, i tillegg skal gi informasjon etter taksonomiforordningen artikkel 8.

---

⁸³ Lovvedtak 21 (2020-2021) Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer

⁸⁴ Rskl. § 3-3 c 10. ledd

⁸⁵ Rskl. § 3-3 c 10. ledd

⁸⁶ (EU)2020/852 artikkel 8 og Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.2.4

⁸⁷ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.2.4

Etter artikkel 19 a er det «store» foretak «av allmenn interesse» med over 500 ansatte, som skal gi en ikke-finansiell erklæring, og er dermed underlagt taksonomiforpliktelsene etter artikkel 8 i forordningen.⁸⁸ Artikkel 29 a har det samme innholdet i bestemmelsen, men gjelder derimot for foretak av «allmenn interesse for morforetak»,⁸⁹ i konsern og hvor konsernet oppfyller de samme kriteriene til antall ansatte som i artikkel 19 a.⁹⁰ Slike foretak skal etter artikkel 29 a gi en «konsolidert ikke-finansiell erklæring».⁹¹ For enkelthets skyld vil oppgaven fremover bruke betegnelsen «ikke-finansiell erklæring» for begge artiklene når taksonomiforpliktelser diskuteres.

Regnskapsdirektivet fastsetter i artikkel 3 nr. 4 at «store foretak» er foretak som oppfyller minst to av tre vilkår på balansedagen. Vilåårene er som følgende en balansesum på 20 mill. euro, en netto omsetning på 40 mill. euro og antall ansatte på 250. Regnskapsdirektivet sin definisjon av store foretak avviker derfor med regnskapsloven sin definisjon av «store foretak» i rskl. § 1-5. Regnskapsdirektivet definerer altså foretak etter kategorisering av strrelsesgrenser, med terskelverdier for balansesum, salgsinntekt og antall ansatte. Et interessant moment er imidlertid at definisjonen av små foretak i rskl. § 1-6 gjennomfører regnskapsdirektivet sin definisjon av små foretak, i artikkel 3 nr. 2.⁹²

Regnskapsloven sin definisjon av «store foretak» ligger imidlertid nærmere definisjonen av «foretak av allmenn interesse» i regnskapsdirektivet artikkel 2 nr. 1. Foretak av allmenn interesse er definert som noterte foretak, med omsettelige verdipapirer på et EU/EØS marked, samt alle «banker, kredittinstitusjoner og forsikringsforetak».⁹³ Foretak av allmenn interesse defineres altså ikke etter terskelverdier, men ut fra funksjonen de har i finansmarkedet, i likhet med definisjonen av store foretak i regnskapsloven. Regnskapsdirektivet sin definisjon av foretak av allmenn interesse er likevel ikke gjennomført i regnskapsloven. Imidlertid er definisjonen tatt inn i revisorloven § 1-2 sjette ledd, da foretak av allmenn interesse også benyttes i revisjonsdirektivet og revisjonsforordningen.⁹⁴ Dette er imidlertid to regelverk som CSRD endrer, i tråd med regnskapsdirektivet og rapporteringsdirektivet.⁹⁵

---

⁸⁸ 2014/95/EU

⁸⁹ 2014/95/EU

⁹⁰ Prop. 208. LS (2020-2021) punkt 3.1

⁹¹ 2014/95/EU

⁹² NOU 2023: 15 punkt 3.1.2

⁹³ 2013/34/EU og Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.1

⁹⁴ NOU 2023: 15 punkt 3.1.2

⁹⁵ NOU 2023: 15 punkt 1.1.1

Regnskapsdirektivet har altså et snevrere virkeområde enn det som gjelder for store foretak i regnskapsloven § 1-5. Det er derfor viktig at foretakene vurderer de ulike kriteriene som gjelder for dem, da ikke alle store foretak etter regnskapsloven § 3-3 c er underlagt taksonomiforpliktelsene i tiende ledd.

3.4 Rapporteringskrav etter rskl. § 3-3 c 10. ledd

3.4.1 Opplysninger i foretakenes ikke-finansielle erklæringer

Taksonomiforordningen artikkel 8 pålegger store foretak av allmenn interesse, definert i regnskapsdirektivet artikkel 19 a og 29 a, til å inkludere ytterligere opplysninger i sin ikke-finansielle erklæring. Foretakene skal gi opplysninger om hvordan, og i hvilket omfang, foretakets virksomhet har tilknytning til økonomiske aktiviteter som anses «miljømessig bærekraftige» etter kriteriene i artikkel 3 og 9.⁹⁶ Det stilles derimot ulike krav til rapporteringen for de finansielle foretakene og for de ikke-finansielle foretakene.⁹⁷

Etter forordningens artikkel 8 nr. 2 følger det visse nøkkeltallsindikatorer («Key Performance Indicators, KPI-er), for ikke-finansielle foretak. Slike foretak skal særlig opplyse om andelen av foretakets «omsetning», investerings- og driftsutgifter, som har tilknytning til økonomiske aktiviteter som anses «miljømessige bærekraftige», i henhold til taksonomiens kriterier i artikkel 3 og 9.⁹⁸ Bestemmelsen inneholder imidlertid ikke tilsvarende nøkkeltallsindikatorer for finansforetak, men etter nr. 4 i artikkelen, skal dette følge av en delegert rettsakt fra EU-kommisjonen.⁹⁹ Kommisjonen vedtok den delegerte rettsakten i 2021, som trådte i kraft i EØS-avtalen 15. desember 2022.¹⁰⁰ Kommisjonsforordningen inneholder utfyllende kriterier av opplysningene og detaljerte krav til sentrale nøkkeltallsindikatorer, som ikke-finansielle og finansielle foretak skal inkludere i rapporteringen. Forordningen angir også hvilken metode og hvilke maler som skal benyttes, ved utformingen av opplysningene i rapporteringen.¹⁰¹

---

⁹⁶ (EU) 2020/852 artikkel 8 nr.1

⁹⁷ Evensen, Rasmus. «EU-taksonomien for bærekraftige aktiviteter – slik treffes norske foretak». Magma 26, no. 3 (2023): 130-134. <https://doi.org/10.23865/magma.v26.1414>

⁹⁸ (EU) 2020/852 artikkel 8 nr.2

⁹⁹ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 4.2.2

¹⁰⁰ Delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178 av 6. juli 2021 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 ved å presisere innholdet i og presentasjonen av opplysninger som skal gis av foretak som er omfattet av artikkel 19 a og 29 a i direktiv 2013/34/EU med hensyn til miljømessig bærekraftige økonomiske aktiviteter, og ved å fastsette metoden som skal anvendes for å overholde denne opplysningsplikten

¹⁰¹ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 4.2.2

Finansielle foretak skal etter kommisjonsforordningen gi opplysninger om i hvilken grad de enten har investert i eller gitt lån, til foretak som oppfyller kriteriene etter taksonomien.¹⁰² Denne eksponeringen skal rapporteres i form av en brøk (en KPI), med en teller og en nevner. Telleren skal være vanlig omsetning, og nevneren skal være omsetning av bærekraftige investeringer.¹⁰³ Som et tilskudd til de sentrale nøkkeltallsindikatorerne for foretakene omfattet av taksonomiforordningen artikkel 8, skal rapporteringen også inneholde kvalitativ informasjon. Denne type informasjon er for eksempel utviklingen av «andelen bærekraftige aktiviteter over tid» og i hvilket omfang virksomheten benytter taksonomien i foretakets strategi og utvikling.¹⁰⁴

Ikke-finansielle foretak skal altså, etter taksonomiforordningen artikkel 8, gi opplysninger om hvordan, og i hvilken grad, virksomheten kvalifiserer som miljømessig bærekraftig. Mens de finansielle foretakene skal opplyse om i hvilken grad de investerer i slike kvalifiserte foretak, etter taksonomiens kriterier i artikkel 3 og 9.¹⁰⁵

Kommisjonsforordningen ble gjennomført i norsk rett 20. desember 2022, gjennom forskrift til lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv., jf. hjemmelen i § 3 tredje ledd.¹⁰⁶ Forskriften trådte i kraft 1. januar 2023, samtidig som loven og forordningene om taksonomi og offentliggjøring. Opplysningskravene etter taksonomiforordningen artikkel 8, gjaldt for norske foretak først for regnskapsåret 2023.¹⁰⁷

3.4.2 «Miljømessig bærekraftige økonomiske aktiviteter»

Opplysningene som foretak skal gi etter taksonomiforordningen artikkel 8, kvalifiseres som «miljømessig bærekraftige» i henhold til kravene i artikkel 3 og 9 i forordningen.¹⁰⁸ Artikkel 3 definerer vilkårene for kvalifiseringen, mens artikkel 9 definerer miljømålene EU har utformet vilkårene rundt.

---

¹⁰² NOU 2023: 15 punkt 4.1.2.3

¹⁰³ Evensen, «EU-taksonomien for bærekraftige aktiviteter – slik treffes norske foretak»

¹⁰⁴ NOU 2023: 15 punkt 4.1.2.3

¹⁰⁵ Prop. 208 punkt 4.2.2.

¹⁰⁶ Forskrift til lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer 20. desember 2022 nr. 2354

¹⁰⁷ NOU 2023: 15 punkt 4.1.2.3

¹⁰⁸ (EU) 2020/852

For at en økonomisk aktivitet skal defineres som miljømessig bærekraftig, må den etter taksonomiforordningen artikkel 3:

- *«bidra vesentlig til oppnåelsen av ett eller flere av forordningens miljømål,*
- *ikke være [betydelig] til skade for noen av de andre miljømålene,*
- *oppfylle visse minstekrav til sosiale og styringsmessige forhold, og*
- *oppfylle tekniske [screening]kriterier fastsatt av Europakommisjonen»¹⁰⁹*

Det er således disse fire vilkårene som må være oppfylt for å fastslå i hvilken grad en investering er miljømessig bærekraftig. Investeringen må investere i en eller flere økonomiske aktiviteter som anses «miljømessig bærekraftige», jf. artikkel 2 nr. 1 i forordningen.

Miljømålene som EU har bygget opp rundt taksonomien fremkommer følgelig av taksonomiforordningen artikkel 9:

- a) *«begrensning av klimaendringer*
- b) *tilpasning til klimaendringer*
- c) *bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser*
- d) *omstilling til en sirkulær økonomi*
- e) *forebygging og begrensning av forurensning*
- f) *beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer»¹¹⁰*

De fire vilkårene som avgjør om en økonomisk aktivitet dermed anses som bærekraftig i taksonomien, blir analysert og tolket i punktene 3.4.3 til 3.4.6 nedenfor.

3.4.3 «Vesentlig bidrag» til miljømål

Det første vilkåret for at en økonomisk aktivitet kvalifiseres som «miljømessig bærekraftig», er at foretaket må «bidra vesentlig» til oppnåelsen av et eller flere av miljømålene i taksonomiforordningen artikkel 9. Vurderingen skal gjøres i samsvar med artiklene 10 til 16, som inneholder kriterier for de enkelte miljømålene.¹¹¹

---

¹⁰⁹ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 4.2.1

¹¹⁰ (EU) 2020/852 artikkel 9

¹¹¹ (EU) 2020/852 artikkel 3 bokstav a

Det første miljømålet om, «begrensning av klimaendringer», omhandler prosessen for å holde økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen godt under 2 grader over førindustrielt nivå og tilstrebe å begrense den til 1,5 grader, jf. taksonomiforordning artikkel 2 nr.5.

For at en økonomisk aktivitet etter målet, skal anses å ha et «vesentlig bidrag» til begrensning av klimaendringer, presenteres en rekke tiltak foretak kan benytte, gjennom prosess- eller produksjonsinnovasjon, i taksonomiforordningen artikkel 10 nr.1. Det blir ramset opp flere eksempler på slike forhold, herunder å blant annet øke ren eller klimanøytral mobilitet, og øke energieffektiviteten i virksomheten. Det er dermed mange ulike tiltak foretak kan benytte seg av, for å gjøre sin del til å begrense klimaendringene.

Det stiller seg imidlertid vanskeligere for de foretak som omgår i sektorer med for eksempel fossile brensler. Det følger av artikkel 19 nr. 3 at EUs kriterier skal sikre at energiproduksjon som kun er basert på faste fossile brensler, ikke kan anses som miljømessig bærekraftige økonomiske aktiviteter.¹¹²

For foretak der det ikke finnes mulige gjennomførbare lavutslippsalternativer, skal den likevel anses å bidra vesentlig til å begrense klimaendringene, dersom den støtter omstillingen til en klimanøytral økonomi som er forenlig med den tilstrebede gjennomsnittstemperaturen. Herunder gjennom utfasing av klimagassutslipp, særlig fra faste fossile brensler, eller dersom aktiviteten for eksempel medfører at nivåer av utslipp av klimagasser tilsvarer de beste resultatene i den aktuelle sektoren.¹¹³

Miljømålet om «tilpasning til klimaendringer» omhandler prosessen for tilpasning til faktiske og forventede klimaendringer, samt konsekvensene av disse, jf. taksonomiforordning artikkel 2 nr. 6.

For at en økonomisk aktivitet skal anses å «bidra vesentlig» til å adressere klimaendringene som verden står overfor, må virksomheten implementere såkalte «tilpasningsløsninger».¹¹⁴ Slike tilpasningsløsninger skal redusere risikoen for de negative konsekvensene av både dagens klima- og fremtidig forventet klima, for den økonomiske aktiviteten, jf. taksonomiforordningen artikkel 11 nr. 1 bokstav a.

---

¹¹² (EU)2020/852 artikkel 19 nr. 3

¹¹³ (EU) 2020/852 artikkel 10 nr.2

¹¹⁴ (EU) 2020/852 artikkel 11 nr. 1

Taksonomiforordningen fremstiller i artiklene 12 til 15, lignende forhold og kriterier for vesentlig bidrag til de fire resterende miljømålene. Herunder målene om bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser, omstilling til en sirkulær økonomi, forebygging og beskyttelse av forurensning og vern og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer.¹¹⁵

En økonomisk aktivitet også skal anses å bidra vesentlig til et eller flere av miljømålene dersom den direkte gjør det mulig for andre aktiviteter å bidra vesentlig til et eller flere av målene. Slike økonomiske aktiviteter kalles for «muliggjørende aktiviteter».¹¹⁶ Det følger derimot med en forutsetning av at aktiviteten ikke fører til innlåsing av eiendeler som kan undergrave de langsiktige miljømålene, og har en vesentlig positiv miljøpåvirkning i et livsløpsperspektiv, jf. taksonomiforordningen artikkel 16.

3.4.4 «Betydelig skade» for miljømål

Det neste vilkåret for at en økonomisk aktivitet kvalifiseres som «miljømessig bærekraftig», er at foretaket ikke er til «betydelig til skade» for noen av de andre miljømålene i taksonomiforordningen artikkel 9. Vurderingen skal gjøres i samsvar med artikkel 17, som inneholder kriteriene for anvendelsen.¹¹⁷

Ved vurdering av om en økonomisk aktivitet anses å være til betydelig skade for miljømålene, skal det tas hensyn til «livsløpet» til blant annet produktene den økonomiske aktiviteten leverer.¹¹⁸ Det skal her tas hensyn til virksomhetens miljøpåvirkning, og miljøpåvirkningen av de produktene foretaket produserer, gjennom hele livsløpet.¹¹⁹ Dette hensynet minner om prinsippet om dobbel vesentlighet i bærekraftsrapportering.

Et tydelig eksempel på noe som ville være til «betydelig skade» på miljømålene, er hvis aktiviteten «medfører betydelige klimagassutslipp».¹²⁰ Dette strider med hensikten bak EUs regelverk, og målet om et klimanøytralt Europa.¹²¹ Andre eksempler fra de ulike miljømålene inkluderer situasjoner der aktiviteten medfører større negative konsekvenser for dagens- og fremtidig forventet klima, samt for mennesker, natur eller eiendeler, jf.

---

¹¹⁵ (EU) 2020/852

¹¹⁶ (EU) 2020/852 artikkel 16

¹¹⁷ (EU) 2020/852 artikkel 3 bokstav b

¹¹⁸ (EU) 2020/852 artikkel 17 nr. 1.

¹¹⁹ (EU) 2020/852 artikkel 17. nr. 2

¹²⁰ (EU) 2020/852 artikkel 17 nr. 1. bokstav a

¹²¹ European Commission. «The European Green Deal».

taksonomiforordningen artikkel 17 nr. 1 bokstav b. Vilkåret om «betydelig skade» gjenspeiles også i alle forhold som er til skade for miljøtilstanden og vann- og havtilstandens økosystemer, samt biologisk mangfold.¹²²

Et tiltak for at produksjon av vannkraft ikke skal ha betydelig skade på miljømål, er å «sikre tilstrekkelig vannføring for både nedstrøms og oppstrøms fiskemigrasjon».¹²³

Metoden for å vurdere om den økonomiske aktiviteten både gir et «vesentlig bidrag» til miljømål, og ikke forårsaker «betydelig skade» for de andre miljømålene, er basert på de tekniske screeningkriteriene fastsatt av Kommisjonen.¹²⁴ EU-kommisjonen har myndighet til å fastsette utfyllende kriterier i artiklene 10 til 15, for når en bestemt økonomisk aktivitet kan anses å «bidra vesentlig» til de miljømålene, samt når aktiviteten anses å være til «betydelig skade».¹²⁵

3.4.5 Utføres i samsvar med «minstegarantier»

For at en økonomisk aktivitet skal anses som «miljømessig bærekraftig», i henhold til taksonomiforordningen artikkel 8, er det ikke tilstrekkelig å bare oppfylle de to første vilkårene. Aktiviteten må i tillegg utføres i samsvar med visse minstegarantier, fastsatt av taksonomiforordningen artikkel 18.¹²⁶

Minstegarantiene er prosedyrer som et foretak må gjennomføre for å sikre sammenheng og koherens med andre retningslinjer og prinsipper. Taksonomiforordningen artikkel 18 viser her til «OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper», «FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter», og rettighetene og prinsippene i «Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO)».¹²⁷ Virksomheten må altså utføres i samsvar med ulike sosiale og styringsmessige forhold.

Ved gjennomføring av disse prosedyrene skal foretak slutte seg til prinsippet om ikke å gjøre «betydelig skade», jf. taksonomiforordningen artikkel 18 nr. 2.

---

¹²² (EU) 2020/852 artikkel 17 nr. 1 bokstav c og bokstav e

¹²³ Evensen, «EU-taksonomien for bærekraftige aktiviteter – slik treffes norske foretak»

¹²⁴ Evensen, «EU-taksonomien for bærekraftige aktiviteter – slik treffes norske foretak»

¹²⁵ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 4.2.1 (se punkt 3.4.6 i denne avhandlingen)

¹²⁶ (EU) 2020/852 artikkel 3 bokstav c

¹²⁷ (EU) 2020/852 artikkel 18 nr. 1

3.4.6 Oppfyller de «tekniske screeningkriteriene»

Det siste vilkåret for at en økonomisk aktivitet er å anse som «miljømessig bærekraftig» etter taksonomien, er å oppfylle de tekniske screeningkriteriene fastsatt av Kommisjonen, i samsvar med artiklene 10 til 15 i forordningen.¹²⁸

Kommisjonen har myndighet til å fastsette tekniske screeningkriterier som utfyller kravene for spesifikke økonomiske aktiviteter, med hjemmel i taksonomiforordningen artikkel 10 til 15. Artikkel 19 i forordningen setter imidlertid føringer og retningslinjer for disse kriteriene.¹²⁹

De tekniske screeningkriteriene er fastsatt i delegerte rettsaker.¹³⁰ I norsk rett er flere av rettsaktene gjennomført, og trådt i kraft, i forskrift til lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv. Dette inkluderer blant annet rettsakter som utfyller kriteriene til de to første vilkårene, herunder vesentlig bidrag til begrensning av klimaendringer eller tilpasning til klimaendringer, og når aktiviteten ikke er til betydelig skade for noen av de andre miljømålene.¹³¹

Det følger av taksonomiforordningen artikkel 19, at de tekniske screeningkriteriene blant annet skal identifisere de aktuelle «potensielle bidragene» til det aktuelle miljømålet, ut ifra prinsippet om «teknologinøytralitet». Det skal altså tas hensyn til både langsiktige og kortsiktige konsekvenser av en bestemt aktivitet. Kravene skal være vitenskapsbaserte, samtidig som de også helst skal være kvantitative, med terskelverdier. Videre skal kriteriene fastslå minstekrav for å unngå «betydelig skade» for miljømålene. De tekniske kriteriene skal også ta hensyn til egenskapene til den spesifikke økonomiske aktiviteten, og sikre likebehandling av aktiviteter innen bestemte sektorer, dersom de bidrar like mye til oppnåelse av miljømål.¹³²

Kriteriene skal sikre prinsippet om at kraftproduksjonsvirksomheter, som bruker faste fossile brensler, aldri kan kvalifiseres som miljømessig bærekraftige økonomiske aktiviteter, jf. taksonomiforordningen artikkel 19 nr. 3.

---

¹²⁸ (EU) 2020/852 artikkel 3 bokstav d

¹²⁹ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 4.2.1

¹³⁰ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 4.2.1

¹³¹ Forskrift til lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv. § 3

¹³² (EU) 2020/852 artikkel 19 nr. 1 og Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 4.2.1

Et viktig hensyn med utførelsen av de tekniske screeningkriteriene, er at de skal være enkle å bruke, og oversiktlig strukturert slik at kontroll av overholdelse blir lett å gjennomføre.¹³³ I norsk rett er det Finanstilsynets oppgave å føre tilsyn med at rapporteringskravene etter taksonomien, overholdes.¹³⁴

Hvert tredje år skal Kommisjonen revidere de tekniske screeningkriteriene, for å sikre at de økonomiske aktivitetene følger en troverdig utvikling, som er forenlig mot den bærekraftige omstillingen og et klimanøytralt Europa. Dersom det er relevant, skal Kommisjonen endre kriteriene i de delegerede rettsaktene i samsvar med den «vitenskapelige og teknologiske utviklingen».¹³⁵

3.4.7 Hvordan skal informasjonen rapporteres?

Taksonomiinformasjonen etter taksonomiforordningen artikkel 8 nr. 1, skal legges fram i sin ikke-finansiell erklæring etter regnskapsdirektivet artikkel 19 a eller 29 a. Det følger imidlertid av nr. 3 at dersom foretak offentliggjør den ikke-finansielle erklæringen i en særskilt rapport, skal taksonomiinformasjonen også offentligjøres i denne særskilte rapporten.¹³⁶

For norske foretak gjelder de samme reglene. Dersom et foretak offentliggjør redegjørelsen om samfunnsansvar i en særskilt rapport, jf. rskl. § 3-3 c åttende ledd, skal taksonomiinformasjonen tas inn i den særskilte rapporten.¹³⁷

---

¹³³ (EU) 2020/852 artikkel 19 nr. 1 bokstav k

¹³⁴ Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv. § 4

¹³⁵ (EU) 2020/852 artikkel 19 nr.5 tredje ledd

¹³⁶ (EU) 2020/852 artikkel 8 nr. 1 og nr. 3

¹³⁷ (EU) 2020/852 artikkel 8 nr. 3

4 Rettslige utfordringer i gjeldende rett

4.1 Innledende bemerkninger

Regnskapsloven § 3-3 c har de siste årene utviklet seg i takt med EUs direktivforpliktelser og forordninger om bærekraftsrapportering, ved å gjennomføre regnskapsdirektivet og innlemme taksonomiens klassifiseringssystem i tiende ledd. Bærekraftsrapportering er imidlertid er relativt nytt området. Det er først de siste årene at EU har begynt å lovregulere bærekraftsrapportering, og gjøre det til en sentral del av foretakenes rapportering. Derfor er det forståelig at regelverkene kan ha visse svakheter eller mangler i kravene eller informasjonen, noe som kan skape utfordringer for både foretak og brukere.

I det følgende vil dermed rettslige utfordringer i gjeldende rett bli drøftet, herunder definisjoner i regelverket og manglende rammeverk og rapporteringsstandarder.

4.2 Definisjoner i regelverket

4.2.1 «Store foretak»

Definisjonen av «store foretak» i regnskapsloven § 1-5 avviker med definisjonen av store foretak i regnskapsdirektivet.¹³⁸

Store foretak har etter regnskapsloven et videre virkeområde enn det som følger av regnskapsdirektivet sin definisjon av «store foretak av allmenn interesse». Dette kan medføre uklarheter i regelverket, særlig da begge definisjonene benyttes i samme bestemmelse, i regnskapsloven § 3-3 c. Redegjørelsen om samfunnsansvar gjelder for «store foretak» etter regnskapsloven sin definisjon, jf. første ledd i § 3-3 c.¹³⁹ Mens det tiende leddet i bestemmelsen, som i tillegg pålegger taksonomiforpliktelser etter taksonomiforordningen artikkel 8, gjelder for foretak som omfattes av regnskapsdirektivet artikkel 19 a og 29 a. Dette vil altså si store foretak av allmenn interesse, med mer enn 500 ansatte.¹⁴⁰ Tiende ledd har dermed et snevrere anvendelsesområde enn bestemmelsen i § 3-3 c som helhet. Dette kan åpne opp for tvil og misforståelser om hvilke kriterier store norske foretak er underlagt.

---

¹³⁸ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.3.4

¹³⁹ Se punkt 3.1.1 og 3.3.1 i denne avhandlingen om de ulike definisjonene

¹⁴⁰ Prop. 208 LS (2020-2021) Punkt 3.3.2

Finanstilsynet fremla i utarbeidelsen til ny lov om bærekraftig finans og endringer i regnskapsloven, at det vil være «hensiktsmessig å tydeliggjøre anvendelsesområdet slik at det er konsistent med definisjoner i øvrig norsk regelverk».¹⁴¹ Flere høringsinstanser bemerket også problemet med avvikende definisjoner i bestemmelsen, og at det dermed var behov for å avklare anvendelsesområde tydeligere, særlig for forpliktelsene etter artikkel 8 i taksonomiforordningen. Det ble også påpekt at det vil være «uheldig dersom det er ulike aktører som omfattes» av reguleringene.¹⁴²

Departementet, under sin vurdering, legger til grunn at det er ulikheten mellom anvendelsesområdet til store foretak i rskl. § 3-3 c og anvendelsesområdet til gjennomføringsbestemmelsen i tiende ledd som skaper uklarhet, og har behov for avklaring. Departementet inkluderte derfor en bestemmelse i regnskapsloven § 3-3 c, herunder tiende leddet, som gjelder for foretak omfattet av gjeldende regnskapsdirektiv artikkel 19 a og 29 a. Disse foretakene skal «i tillegg» rapportere i henhold til taksonomiforpliktelsene i taksonomiforordningen artikkel 8. Dette var for å følge EUs tidslinje, som utvides trinnvis med CSRD. Ellers hadde flere norske foretak blitt omfattet av taksonomikravene allerede før tilsvarende foretak i EU.¹⁴³

4.2.2 «Bærekraftbegrep»

Det eksisterer ingen helhetlig og entydig definisjon av «bærekraft» i verken taksonomien eller andre regelverk fra EU. Det fremkommer, til en viss grad, ulike bærekraftsdefinisjoner i de ulike regelverkene, som kan medføre at man må benytte en konkret tolkning av bærekraftbegrepet etter de enkelte regelverkene. Som et resultat av dette kan det medføre at målene står i konflikt med hverandre, da det varierer hvilke bærekraftsmål som inngår i definisjonene.¹⁴⁴

For eksempel defineres både bærekraftsfaktorer, bærekraftsrisiko og bærekraftig investering i offentliggjøringsforordningen, jf. artikkel 2. Her defineres bærekraftsfaktorer som «miljøspørsmål, sosiale spørsmål og personalspørsmål», i tillegg til spørsmål i henhold til «respekt for menneskerettighetene og bekjempelse av korrupsjon», jf. nr. 24.¹⁴⁵ I

---

¹⁴¹ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.3.2

¹⁴² Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.3.3

¹⁴³ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 3.3.4.

¹⁴⁴ Tjelflaa, punkt 4.1

¹⁴⁵ (EU) 2029/2088 artikkel 2 nr. 24

taksonomiforordningen defineres begrepet miljømessig bærekraftig investering i artikkel 2 nr. 1. Dette begrepet defineres litt ulikt enn begrepet «bærekraftig investering» i offentliggjøringsforordningen artikkel 2 nr.17, da denne fokuserer på bidraget til miljømål, samt ulike sosiale og styringsmessige mål.¹⁴⁶

Ulike definisjoner med ulike miljøforhold kan også bidra til grønnvasking, altså at et finansielt produkt markedsføres som mer bærekraftig enn det i realiteten er, som nettopp er det taksonomien ønsker å forhindre.¹⁴⁷ Derfor kan det være et behov for et enhetlig bærekraftbegrep, på tvers av regelverkene i EU, og ikke minst i norsk rett i regnskapsloven.

4.3 Mangel på felles rammeverk og rapporteringsstandarder i rskl. § 3-3 c

Etter regnskapsloven § 3-3 c om redegjørelse av samfunnsansvar, er det frivillig hvilket rammeverk foretak kan bruke ved utarbeidelsen av redegjørelsen. Det tillates imidlertid at utarbeidelsen kan benytte rammeverk som er fastsatt av et nasjonalt organ, EU, eller et annet organ, jf. sjette ledd. Forutsetningen er imidlertid at foretaket dermed opplyser om hvilket rammeverk som er benyttet. Det følger likevel en forskriftshjemmel i sjette ledd, som gir departementet myndighet til å fastsette nærmere krav til rapporteringen, men denne hjemmelen er således ikke benyttet.

Foretakenes frihet til å velge rammeverk, sammen med mangel på konkrete rapporteringsstandarder, reduserer sammenlignbarheten og påliteligheten av informasjonen i redegjørelsen.¹⁴⁸ Ulike rammeverk kan ha ensidig fokus på spesifikke bærekraftsfaktorer, og gir ofte foretakene frihet til å velge hva de vil rapportere, noe som kan resultere i villedende rapportering eller grønnvasking.¹⁴⁹ Dette medfører at bærekraftsrapporteringen dermed ikke sikrer en rapporteringspraksis som gjør det mulig for investorer å ta informerte og relevante investeringsbeslutninger.¹⁵⁰ Formålet med bærekraftsrapporteringen, nemlig å gjøre det enklere for investorer og andre interessenter til å identifisere tjenester som passer deres behov, blir dermed ikke ivaretatt tilstrekkelig.¹⁵¹

---

¹⁴⁶ (EU) 2019/2088 artikkel 2 nr. 17

¹⁴⁷ Tjelflaat, punkt 4.2

¹⁴⁸ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.3

¹⁴⁹ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.3

¹⁵⁰ NOU: 2023 15 punkt 2.6.1.3

¹⁵¹ Prop. 208 LS (2020-2021) punkt 1.2

4.4 Behovet for regelendringer

De gjeldende kravene til bærekraftsrapportering i regnskapsloven § 3-3 c gir rom for en varierende rapporteringspraksis, noe som begrenser hensynet til tilgangen til pålitelig, sammenlignbar og relevant informasjon fra foretakene til interessentene.¹⁵² Med dette utgangspunktet, og på grunn av avvikende definisjoner i regelverket, er det derfor et behov for regelendringer i de gjeldende kravene til bærekraftsrapportering i norsk rett.

Det er derfor en fordel at EUs regelverk om bærekraftsrapportering, herunder forordningene om taksonomi og offentliggjøring, er «dynamiske rettslige instrumenter», som Kommisjonen skal endre over tid i samsvar med den vitenskapelige og teknologiske utviklingen. Dette betyr at regelverket kan tilpasses etter hvert som EU og verden tilegner seg mer kunnskap om bærekraftig utvikling og rapportering på slike forhold.¹⁵³ Et nylig eksempel på dette er EUs bærekraftsdirektiv, CSRD, som har som mål å styrke det eksisterende regelverket.¹⁵⁴

CSRD ble vedtatt i EU 14. desember 2022, og trådte i kraft 5. januar 2023.

Bærekraftsdirektivet ble vedtatt i norsk rett 5. juni 2024, og er vedtatt gjennomført i regnskapsloven. Direktivet trår imidlertid ikke i kraft før Kongen fastsetter en bestemt dato for ikrafttredelse.¹⁵⁵

Spørsmålet blir således om vedtatte lovendringene gjennom CSRD i regnskapsloven, adresserer de rettslige utfordringene som er diskutert i dette kapitlet.

---

¹⁵² Prop. 57 L (2023-2024) punkt 1

¹⁵³ Tjelflaat, punkt 7 og (EU) 2020/852 artikkel 19 nr.5 tredje ledd

¹⁵⁴ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 1

¹⁵⁵ Lovvedtak 80 (2023-2024)

5 Vedtatte lovendringer gjennom CSRD i norsk rett

5.1 Innledende bemerkninger om bærekraftsdirektivet

Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD, endrer blant annet regnskapsdirektivet, og dermed endringsdirektivet, NFRD. Formålet med regelendringene i bærekraftsdirektivet er å legge til rette for omstillingen til en bærekraftig økonomi, i samsvar med blant annet Europas grønne giv.¹⁵⁶ CSRD erstatter begrepet «ikke-finansiell rapportering» i regnskapsdirektivet, med begrepet «bærekraftsrapportering», og er ifølge direktivets fortale ment å synliggjøre at opplysninger om bærekraft har økonomisk relevans.

Bærekraftsrapporteringen får dermed en mer sentral rolle i selskapsrapporteringen.¹⁵⁷

Direktivet bygger videre på prinsippet om dobbel vesentlighet, og hensynet til at dette prinsippet er en forutsetning for å dreie investeringer i en mer bærekraftig retning. Finansmarkedene trenger sammenlignbar og pålitelig informasjon om både hvilken påvirkning foretakets virksomhet har på bærekraftsforhold, og hvordan slike bærekraftsforhold påvirker foretakets virksomhet, og dets mulighet for langsiktig verdiskapning.¹⁵⁸ Til tross for at prinsippet om dobbel vesentlighet er gjennomført i regnskapsdirektivet artikkel 19 a og 29 a, følger det av fortalen til CSRD at dette prinsippet ofte ikke er forstått, eller rapportert etter, og at det dermed er nødvendig å spesifisere prinsippet i regelendringene.¹⁵⁹

I norsk rett vil de vedtatte regelendringene i direktivet gjennomføres i regnskapsloven. De nye reglene om bærekraftsrapportering erstatter blant annet bestemmelsen om redegjørelse om samfunnsansvar i regnskapsloven § 3-3 c, og kravene utfylles av konkrete standarder for bærekraftsrapportering.¹⁶⁰

Så lenge Kongen ikke har bestemt dato for ikrafttredelse, gjelder den vedtatte loven kun som kommende rett, og ikke som gjeldende rett. Bærekraftsdirektivet skal imidlertid være

---

¹⁵⁶ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.4

¹⁵⁷ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 4.1.3.1

¹⁵⁸ NOU 2023: 15 punkt 1.1.2

¹⁵⁹ NOU 2023: 15 punkt 2.6.1.3

¹⁶⁰ NOU 2023: 15 punkt 1.1.5

gjeldende for medlemsstatene innen 6. juli 2024, som vil si at de må ha vedtatt og ikraftsatt regler som er nødvendige for gjennomføringen innen den tid.¹⁶¹

5.2 Hvilke endringer medfører CSRD?

5.2.1 Regnskapsloven sitt nye innhold og struktur.

De vedtatte lovendringene i regnskapsloven, gjennom CSRD, gir blant annet loven et nytt kapittel 2, med sentrale prinsipper og krav til innholdet i bærekraftsrapporteringen. Disse prinsippene og kravene skal gis i europeiske standarder for bærekraftsrapportering, kalt ESRS, med utfyllende og ytterligere krav. Taksonomiforpliktelsene etter taksonomiforordningen artikkel 8, skal fortsatt inkluderes i bærekraftsrapporteringen etter regnskapsloven.¹⁶²

Regnskapsloven opphever blant annet § 3-3 a og § 3-3 c, om redegjørelse om samfunnsansvar. Disse bestemmelsene får en ny plass i det nye kapittel 2 i loven, som gjennomfører direktivforpliktelser etter regnskapsdirektivet ny artikkel 19 a. Dette kapitlet vil kalles «årsberetning og bærekraftsforhold», og tydeliggjør dermed bærekraftsrapporteringen sin likestillende side med finansiell rapportering. Bærekraftsrapporteringen skal nå gis i en egen adskilt del av årsberetningen, som er tydelig markert.¹⁶³

Alle bestemmelser med flere enn et ledd, vil nummeres, for å skape bedre oversikt og struktur i kravene. Nye kapittel 2 i regnskapsloven tilføyer både endrede og nye terskelverdier for å definere foretak etter størrelse, i tråd med regnskapsdirektivet gjennom CSRD. Det vil være en ny § 1-2 a som spesifikt lister opp regnskapspliktige foretak som har plikt til å utarbeide bærekraftsrapportering. Disse foretakene er omfattet av kravene i bestemmelsene i §§ 2-3 til 2-8 om følgende bærekraftsrapportering.¹⁶⁴

---

¹⁶¹ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 2.4

¹⁶² Revisorforeningen. «Temaside: Nye lovregler om bærekraftsrapportering». (2024) <https://www.revisorforeningen.no/fag/barekraft/nye-lovregler-om-barekraftsrapportering/> (lest 21.06.24)

¹⁶³ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 4.1.5.2

¹⁶⁴ Lovvedtak 80 (2023-2024)

5.2.2 Utvidelse av virkeområdet

For å sammenfalle med størrelseskategoriene til EU, i regnskapsdirektivet, og for å gjennomføre direktivforpliktelsene, er foretak i vedtatt ny lov kategorisert etter terskelverdier og størrelser, i tråd med regnskapsdirektivet.¹⁶⁵ CSRD endrer, og utvider, dermed virkeområdet til rapporteringsplikten for norske foretak. Det følger av ny § 2-3 at plikten til å utarbeide bærekraftsrapportering, er for store foretak, samt små og mellomstore noterte foretak, med unntak av mikroforetak, jf. første ledd i Lovvedtak 80 (2023-2024).

For første gang, utenom størrelseskategoriene for små foretak, vil regnskapsloven altså definere foretak etter terskelverdier om balansesum, salgsinntekter og antall ansatte. Etter de nye vedtatte reglene vil foretak og konsern som overskrider minst to av tre følgende terskler til balansesum på 290 millioner kroner, salgsinntekter på 580 millioner kroner og ansatte i året på 250, anses som store foretak og konsern¹⁶⁶. Færre norske foretak vil altså bli definert som store foretak.¹⁶⁷ Mellomstore foretak har derimot ikke samme terskelverdier i beregningen, og defineres som mellomstore foretak dersom de ikke regnes som mikroforetak, små foretak eller store foretak. Etter gjeldende terskelverdier i regnskapsloven § 1-6 om små foretak, vil verdiene til salgsinntekt og balansesum øke betydelig i vedtatt rett, til henholdsvis 168 millioner i salgsinntekt (økning på 98 millioner), og 49 millioner i balansesum (økning på 49 millioner).

Gjennomsnittlig antall ansatte i året vil fremdeles være 50 ansatte. Som for de mellomstore foretak og konsern, kreves det for å kunne defineres som små foretak og konsern, at foretaket kun overskrider et, eller ingen, av de tre tersklene i bestemmelsen.¹⁶⁸

Det fremkommer av åttende ledd i regnskapsloven ny § 1-5, at dersom et regnskapspliktig foretak enten overskrider eller ikke lenger overskrider grensene for to av tre terskler i de ulike verdiene, skal dette få virkning for hvilken størrelseskategori foretaket tilhører, først når det har gått to regnskapsår etter hverandre.¹⁶⁹

---

¹⁶⁵ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 5.1.7.1

¹⁶⁶ Lovvedtak 80 (2023-2024) ny § 1-5 nr. 4

¹⁶⁷ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 1

¹⁶⁸ Lovvedtak 80 (2023-2024) ny § 1-5

¹⁶⁹ Lovvedtak 80 (2023-2024) ny § 1-5 (8)

Ved nasjonal gjennomføring av CSRD, åpner EU opp for en overgangsordning med trinnvis innføring av kravene, slik at det ikke blir for omfattende for foretakene.¹⁷⁰ For regnskapsåret 2024, med rapportering som avgis i 2025, er det foretak av allmenn interesse som oppfyller vilkårene for å være store foretak, med over 500 ansatte i året, som skal utarbeide bærekraftsrapportering etter de nye reglene. De samme kravene gjelder også for foretak av allmenn interesse som er morselskap i store konsern. Fra 2025 er det store foretak (og morselskap i store konsern) både noterte og unoterte, med unntak av datterselskap, som skal utarbeide bærekraftsrapportering. Til slutt vil de resterende foretak, noterte foretak som oppfyller vilkårene for å være små og mellomstore foretak, utarbeide bærekraftsrapportering for regnskapsåret 2026, som kan utsettes med å avgis frem til i 2028.¹⁷¹

5.2.3 Forsterkede og mer presise rapporteringskrav

Gjennomføringen av CSRD i regnskapsloven, både forsterker og presiserer de overordnede rapporteringskravene til bærekraftsforhold, i gjeldende rett. Ny § 2-4 i regnskapsloven, om bærekraftsrapportering, gjennomfører regnskapsdirektivet ny artikkel 19 a. Prinsippet om dobbel vesentlighet blir tydeliggjort, allerede i første ledd, som «informasjon som er nødvendig for å forstå den regnskapspliktiges innvirkning på bærekraftsforhold, og informasjon som er nødvendig for å forstå hvordan bærekraftsforhold påvirker den regnskapspliktiges utvikling, stilling og resultat».¹⁷²

Det stilles mer presise og tydeligere beskrivelser av kriterier som bærekraftsrapporteringen skal inneholde, i ny § 2-4 annet ledd. Ordlyden i bestemmelsen samsvarer i stor grad med regnskapsdirektivet ny artikkel 19 nr. 2.¹⁷³ Først og fremst må bærekraftsrapportering inneholde planer for å sikre at forretningsmodellen og strategien er forenlig med overgangen til en bærekraftig økonomi mv. Det vil nok være imot sin hensikt å rapportere om bærekraftsforhold i årsberetningen dersom bærekraftsforholdene ikke inngår som en del av foretakets virksomhet. I ellefte leddet i bestemmelsen er taksonomiforpliktelsene innlemmet.¹⁷⁴

---

¹⁷⁰ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 5.1.7

¹⁷¹ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 5.3.2.2

¹⁷² Lovvedtak 80 (2023-2024) ny § 2-4 (1)

¹⁷³ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 4.1.5.2

¹⁷⁴ Lovvedtak 80 (2023-2024) ny § 2-4 nr. 2

Bærekraftsrapporteringen skal etter ny § 2-4 femte ledd utarbeides i samsvar med standardene for bærekraftsrapportering, som er fastsatt i ny § 2-6 nr. 1. Standardene følger regnskapsdirektivet nye artiklene 29 b, 29 c og 40 d. Det gis forenklete krav til bærekraftsrapportering for noterte små og mellomstore foretak, jf. ny § 2-4 sjette ledd. Disse foretakene kan benytte de forenklete rapporteringsstandardene i regnskapsdirektivet ny artikkel 29 c.¹⁷⁵

Som kanskje en av de viktigste formelle endringene i regnskapsloven gjennom CSRD, er at utarbeidelsen av bærekraftsrapportering skal inntas i årsberetningen, jf. ny § 2-3 første ledd.¹⁷⁶ Det at bærekraftsrapporteringen ikke lenger kan inntas i et særskilt separert dokument, styrker verdien av bærekraftsforhold, på lik linje med finansielle forhold.

5.3 Adresserer CSRD de rettslige utfordringene?

5.3.1 «Store foretak»

Regelendringene som følger av gjennomføringen av CSRD i regnskapsloven, erstatter definisjonen av gjeldende store foretak i § 1-5, med en definisjon av foretak av allmenn interesse.¹⁷⁷

Ny § 1-6 i regnskapsloven vil hete følgende «foretak av allmenn interesse og noterte foretak». Foretak av allmenn interesse regnes herunder som «noterte foretak, banker, kredittforetak og forsikringsforetak», jf. første ledd. I annet ledd defineres de noterte foretakene som «regnskapspliktige» på et regulert marked i EØS. Foretak av allmenn interesse skal likevel følge reglene for store foretak uavhengig av balansesum, salgsinntekter og gjennomsnittlig antall ansatte i året, med mindre noe annet er fastsatt, jf. tredje ledd. De noterte små eller mellomstore foretakene, kan følge reglene for små og mellomstore foretak i §§ 2-3 til 2-8, jf. fjerde ledd.¹⁷⁸

Definisjonen av store foretak i regnskapsloven, samt den nye definisjonen av foretak av allmenn interesse, vil dermed sammenfalle med definisjonen i regnskapsdirektivet.¹⁷⁹

---

¹⁷⁵ Lovvedtak 80 (2023-2024)

¹⁷⁶ Lovvedtaket 80 (2023-2024) ny § 2-3 nr. 1

¹⁷⁷ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 1

¹⁷⁸ Lovvedtak 80 (2023-2024) ny § 1-6

¹⁷⁹ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 5.1.7.1

5.3.2 «Bærekraftbegrep»

Den nye regnskapsloven vil følgelig ta inn en bestemmelse som definerer «bærekraftsforhold» i ny § 1-11. Med bærekraftsforhold menes herunder «miljømessige, sosiale og styringsmessige forhold, inkludert forhold som gjelder arbeidstakere, respekt for menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser».¹⁸⁰

Denne definisjonen samsvarer med definisjonen av bærekraftsforhold i regnskapsdirektivet ny artikkel 2 nr. 17. Begrepet bærekraftsrapportering blir definert i regnskapsdirektivet ny artikkel 2 nr. 18, som rapportering av opplysninger relatert til bærekraftsforhold i samsvar med de nye bestemmelsene om rapporteringsforpliktelser i artiklene 19 a, 29 a og 29 d.¹⁸¹

5.3.3 Felles rammeverk og rapporteringsstandarder

En av de viktigste endringene med bærekraftsdirektivet er at foretak skal rapportere bærekraftsinformasjon i henhold til fastsatte standarder for bærekraftsrapportering, kalt «European sustainability reporting standards», ESRS. Disse rapporteringsstandardene utfyller de overordnede kravene i CSRD, som er fastslått i regnskapsdirektivet ny artikkel 19 a og 29 a, som er gjennomført i regnskapsloven ny §§ 2-4 og 2-5.¹⁸²

Kommisjonen har myndighet til å vedta slike rapporteringsstandarder gjennom delegerede forordninger, for henholdsvis store foretak, små og mellomstore noterte foretak og tredjelandsforetak.¹⁸³ I tillegg utvikles det frivillige rapporteringsstandarder for små og mellomstore unoterte foretak. Standardene skal, til en viss grad, utarbeides i samsvar med anerkjente rammeverk og globale initiativer, med hensyn til foretakenes tidligere rapporteringspraksiser. Standardene skal spesifisere informasjonen som foretak skal rapportere etter i henhold til regnskapsdirektivet ny artikkel 19 a og 29 a. Det skal i tillegg spesifiseres hvordan informasjonen skal struktureres, dersom dette er relevant.¹⁸⁴

Generelt er hensikten med rapporteringsstandardene å sikre at informasjonen som foretakene rapporterer, både har relevans og kvalitet. Dette oppnås ved å stille krav til at informasjonen blant annet skal være etterprøvbart og sammenlignbart. Standardene spesifiserer videre hvilken

---

¹⁸⁰ Lovvedtak 80 (2023-2024) § 1-11

¹⁸¹ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 4.1.2.1

¹⁸² Prop. 57 L (2023-2024) punkt 4.3.2

¹⁸³ Regnskapsdirektivet nye artiklene 19 b nr. 1, 29 c nr. 1 og 40 b

¹⁸⁴ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 4.3.2.2

informasjon som foretak skal rapportere på, ut i fra de tre bærekraftsdimensjonene om henholdsvis miljø-, sosiale-, og styringsmessige forhold. Taksonomiens seks miljømål skal også spesifiseres i rapporteringsstandardene.¹⁸⁵

Den 25. desember 2023 trådte kommisjonsforordningen om generelle rapporteringsstandarder, i kraft i EU. For å ivareta hensynet til sammenlignbar rapportering på tvers av land i EU/EØS, tilsier norsk rett å gjennomføre standardene så fort som mulig etter ikrafttredelsen i EU. Dette vil forhindre at norske foretak rapporterer etter andre standarder enn andre EØS-foretak.

Derfor er det innført en hjemmel i regnskapsloven ny § 2-6, med en sikkerhetsventil, som gir departementet myndigheten til å gjennomføre delegerte rettsakter vedtatt i EU, før de har trådt i kraft i EØS-avtalen. Dette er for å sikre at interessenter utenfor Norge ikke bare forventer at foretakene rapporterer etter de nyeste rapporteringsstandardene, som gjelder for resten av EØS.¹⁸⁶

EUs initiativ med å utforme felles europeiske rapporteringsstandarder kan dermed løse utfordringen med varierende rapporteringspraksis, samt sikre mer sammenlignbar og pålitelig informasjon, blant foretakene på tvers av landegrenser.

---

¹⁸⁵ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 4.3.2.3

¹⁸⁶ Prop. 57 L (2023-2024) punkt 4.3.5

6 Avsluttende betraktninger

Denne avhandlingen har avdekket at rapporteringskravene til bærekraftsforhold i norsk rett har gjennomgått en betydelig utvikling, siden den opprinnelige regnskapsloven ble innført for over tjue år siden. Kravene har gått fra å være lite spesifiserte og delvis uklare, med muligheter for å unnlate rapportering på faktorer og retningslinjer angående miljøforhold, til vesentlig mer utfyllende krav. I tråd med EUs utviklende arbeid for bærekraftsrapportering har kravene gjennomgått tydeligere spesifiseringer og oppdateringer, med mål om å danne et felles europeisk klassifiseringssystem. De siste årene har regelverkene blitt ledet i en mer enhetlig og tydelig retning, gjennom utformingen av CSRD, og skal nå offentliggjøres i en adskilt del av årsberetningen. Som diskutert under utfordringene i kapittel 4, var det et behov for å adressere mangelen på felles rammeverk og rapporteringsstandarder, som regnskapsdirektivet ikke regulerte. Felles europeiske standarder som foretak rapporterer etter, vil i stor grad kunne sikre hensynet til sammenlignbar og pålitelig informasjon for brukerne. Hovedhensikten med bærekraftsrapporteringen er jo nettopp at investorene eller andre interessenter, enkelt skal kunne identifisere tjenester som passer deres behov, særlig i en tid der grønne investeringer virker som å prioriteres.

Det er ingen tvil om at EU har stått på i arbeidet for å fremme og oppnå bærekraftig utvikling. Næringslivet er nødt til å bidra dersom man skal klare å begrense de stadig økende klimaendringene og klimagassutslippet. Finansmarkedene har dermed en posisjon i samfunnet til å vise næringslivet hvordan virksomheten skal operere, ved å la kapitalstrømmene treffe de bærekraftige aktivitetene. Forutsetningen for at et felles klassifiseringsrammeverk skal ha verdi, er jo nemlig at det fungerer slik som det er ment. Det at det ikke legges bindende føringer på hvilke foretak investorene eller andre interessenter faktisk skal velge, kan forankres i hensynet til tillit i markedet, og nettopp det at det virker som å være en enighet rundt at vi nå regionalt, og globalt, står sammen mot en grønnere verden.

Det at bærekraftsrapportering nå er vedtatt som en obligatorisk, adskilt del av årsberetningen for gjeldende norske foretak, kan gjøre det vanskeligere for foretakene å unnlate seg ansvar og stilling til hvordan virksomhetene påvirker miljøet. Slik jeg ser det, bør bærekraftsforholdene utgjøre selve bærebjelkene i forretningsstrategien i virksomheten. Om det ikke har gjort det tidligere, vil de nye reglene medføre at bærekraftsforholdene i alle fall får en betydelig større plass i strategien. Slik synliggjøring av virksomhetenes handlinger, eller ikke handlinger, av

bærekraftsforhold, kan dermed i seg selv bidra på veien mot den grønne omstillingen og bærekraftig utvikling.

Da bærekraftsrapportering er et relativt nytt området, med begrenset forskning, både av materialet og selve praksisen av, kan dette medføre at man må være litt tålmodige. Det kan nok ta inntil flere år før man, både nasjonalt og regionalt, faktisk kan tyde endringer i finansmarkedene, og investeringene som følge av de nye reglene. Mye tyder imidlertid på at effekten vil være god.

Foretak blir derfor oppfordret til å starte rapporteringsprosessen på bærekraftsforhold så tidlig som mulig, også ettersom de fleste foretak vil bli omfattet av regelverket på sikt. Fungerer regelverket slik som det virker som at EU ønsker, vil det være de bærekraftige økonomiske aktivitetene som får tilgang til kapital eller lån. Slike insentiver, som kan ses på som en indirekte form for prising, vil nok være en god grunn for å sette i gang arbeidet med utfyllende bærekraftsrapportering.

Innledningsvis var det et underliggende spørsmål om kravene ved innføring av CSRD virkelig vil medføre så store endringer for store norske foretak, sammenlignet med kravene i gjeldende rett. Selv om denne oppgaven ikke har analysert CSRD i sin helhet, synes det klart at de overordnede kravene ikke endrer seg nevneverdig, men spesifiseringen og utformingen av dem, er derimot i kraftig endring. Regelverkene har blitt tydeligere og mer spesifisert, men helheten fremstår fortsatt uoversiktlige ved at regelverket ofte henviser til andre regelverk, gjerne til delegerte kommisjonsforordninger. Dette gjør det utfordrende å navigere i kravene, da de ikke er samlet på ett sted i loven. Foretak eller bruker kan derfor ende opp med å bruke mye tid på å finne fram til hvilke krav og standarder som de er underlagt. På den andre siden er forordningene ment å være dynamiske, som utfylles og endres i tråd med tid og kunnskap. Totalt sett er de nye bærekraftskravene og forordningene på riktig utviklingsbane for å bidra til å best mulig bevare vår verden og eksistens.

Til tross for at verken Norge eller Europa kan forsikre oss om at obligatorisk rapportering på bærekraftsforhold alene kan sørge for grønn omstilling og bærekraftig økonomisk vekst, er det en ting som er sikkert, og det er at vi er på riktig vei.

Kilderegister

Norske lover og forskrifter

Lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven)

Lov om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) m.v. (EØS-loven)

Lovvedtak 21 (2021-2022) Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer

Lov 22. desember 2021 nr. 161 om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer

Forskrift til lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer 20. desember 2022 nr. 2354

Lovvedtak 80 (2023-2024) Lov om endringer i regnskapsloven mv. (bærekraftsrapportering)

Norske lovforarbeider og andre offentlige dokumenter

Ot.prp. nr.42 (1997-1998) Om lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven)

Prop. 66 LS (2020-2021) Endringer i verdipapirhandelloven og regnskapsloven mv. (periodisk rapportering og direktivgjennomføring) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 293/2015 og nr. 39/2016 om innlemmelse av direktiv 2013/34/EU og direktiv 2014/95/EU

Prop. 208 LS (2020-2021) Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer og samtykke til deltagelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2019/2088 og forordning (EU) 2020/852

NOU 2023: 15 Bærekraftsrapportering – Gjennomføring av direktivet om bærekraftsrapportering (CSRD)

Prop. 57 L (2023-2024) Endringer i regnskapsloven mv. (bærekraftsrapportering)

EU-forordninger og direktiver

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskaper, konsernregnskaper og tilhørende rapporter for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/95/EU av 22. oktober 2014 om endring av direktiv 2013/34/EU av 22. oktober 2014 om endring av direktiv 2013/34/EU med hensyn til visse store foretaks og konserns offentliggjøring av ikke-finansielle opplysninger og opplysninger om mangfold

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 av 18. juni 2020 om etablering av et rammeverk for å fremme bærekraftige investeringer og om endring av forordning (EU) 2019/2088

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2088 av 27. november 2019 om bærekraftsrelaterte opplysninger i sektoren for finansielle tjenester

Delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178 av 6. juli 2021 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 ved å presisere innholdet i og presentasjonen av opplysninger som skal gis av foretak som er omfattet av artikkel 19 a og 29 a i direktiv 2013/34/EU med hensyn til miljømessig bærekraftige økonomiske aktiviteter, og ved å fastsette metoden som skal anvendes for å overholde denne opplysningsplikten

Juridisk litteratur

Stemsrud, Odd. *EØS-rett i et nøtteskall*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS, 2015. (2. oppslag)

Tjelflaat, Line Gjerstad. Karnov lovkommentar: Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv. 2021, stjernernote, [Lovdata.no](https://lovdata.no) (hentet 10. juni 2024).

Nettsider

Energi og Klima. «EUs taksonomi for bærekraftig finans – mindre grønnvasking, mer klimariktig kapital», (2021) [EUs taksonomi for bærekraftig finans - mindre grønnvasking, mer klimariktig kapital \(energiogklima.no\)](https://energiogklima.no) (lest 07.06.24)

European Commission. «EU taxonomy for sustainable activities» (u.å.) [EU taxonomy for sustainable activities - European Commission \(europa.eu\)](https://europa.eu) (lest 17.03.24)

European Commission. «The European Green Deal». (u.å.) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en (lest 10.06.24)

Evensen, Rasmus. «EU-taksonomien for bærekraftige aktiviteter – slik treffes norske foretak». *Magma* 26, no. 3 (2023): 130-134. <https://doi.org/10.23865/magma.v26.1414> (lest 02.05.24)

Finansavisen. «Paradigmeskifte for bærekraft i norsk næringsliv». (2024) <https://www.finansavisen.no/esg/2024/02/22/8093019/eus-direktiv-for-baerekraftsrapportering-csr-d-forer-til-et-paradigmeskifte-i-naeringslivet> (lest 12.03.24)

Graver, Hans Petter. «Vanlig juridisk metode? Om rettsdogmatikken som juridisk sjanger». *Idunn Vol.121, Utg.2.* (august 2008): 149-178. <https://doi.org.ezproxy.uis.no/10.18261/ISSN1504-3096-2008-02-01>

Lem, Charlotte Hartvigsen. «Norske bedrifter må skjerpe seg på miljørapportering» *Magma* (2021): Utgave 7. <https://nye.econa.no/faglig-oppdatering/medlemsbladet-magma/7-2021/norske-bedrifter-ma-skjerpe-seg-pa-miljorapportering/> (lest 02.05.24)

Norsk klimastiftelse. «EUs grønne giv og handlingsplan for bærekraftig finans». Rapport 1/2021. <https://www.klimastiftelsen.no/publikasjoner/eus-gronne-giv-og-handlingsplan-for-baerekraftig-finans> (lest 19.06.24)

Revisorforeningen. «Temaside: Nye lovregler om bærekraftsrapportering». (2024) <https://www.revisorforeningen.no/fag/barekraft/nye-lovregler-om-barekraftsrapportering/> (lest 21.06.24)

Stenheim, Tonny, og Kjell Magne Baksaas. «Bærekraftsrapportering Er På Alles Lepper: Hva Er Nytt, Og Fra når?». *Magma* 26, no.4. (2023). <https://doi.org/10.23865/magma.v26.1409>
(lest 02.05.24)